

Tvrdošovský **SPRAVODAJ**

MAGAZÍN OBCE TVRDOŠOVCE

Ročník XVI. | číslo 1. | marec 2013 | Cena: 1,20 €

*Veseliu veľkonočnú
polievačku*

V prílohe:

Cestovný poriadok autobusovej a vlakovej dopravy na rok 2013.

TIMOTEJ ŠAGÚL

Veľká noc

*Keď už máme dosť Vianoc,
prichádza k nám Veľká noc!
Silnejšie nám slnko svieti,
vyrastajú jarné kvety.*

*Prvosienka, podbeľ, púpava,
vonku je vždy zábava.
Ranný vzduch je svieži,
hádam nám už nenasneží!*

*Kraslice si vyzdobíme,
dobré jedlo navaríme.
Vajíčka si maľujeme,
potom dobrý obed zjeme.*

*Najskôr niečo vyrobíme,
potom si aj zarobíme,
pri tom sa aj potešíme...*

Titulnú stránku zdobia kraslice vyhotovené Máriou Sántovou.

TVRDOŠOVSKÝ SPRAVODAJ / TARDOSKEDDI HÍRMONDÓ

Vydavateľ/Kiadó: Obec Tvrdošovce – Tardoskedd község. **Adresa/Cím:** Obecný úrad – Községi Hivatal, Novozámocká cesta 56, 941 10 Tvrdošovce. IČO: 309338 **Evidenčné číslo/Nyilvántartási szám:** EV 3871/09 – Ministerstvo kultúry SR. **Registrácia/Bejegyzés:** 238/98 OŠaK Nové Zámky. **Redakcia:** Lívia Borbélyová, Agáta Borbélyová, Mgr. Roland Dóza, PaedDr. Judita Juhászová, PaedDr. Iveta Mészárosová, Mgr. Csilla Rybárová, PaedDr. Tóth Szilvia, Mgr. Judita Veresová. **Foto:** Imrich Mészáros **Grafika a tlač/Tördelés és nyomtatás:** KO-RUND desktop, spol. s r. o., Považská 18, 940 67 Nové Zámky. **Počet výtlačkov/Példányszám:** 600. Časopis vychádza trikrát ročne. **Megjelenés:** évente háromszor. **Dátum vydania:** 25. 3. 2013 **Kiadás időpontja:** 2013. 3. 25. **Redakcia si vyhradzuje právo zmien a redakčných úprav publikovaných príspevkov. Obsah publikovaných príspevkov sa nemusí stotožňovať s názormi redakcie. A szerkesztőség fenntartja a kéziratok lerövidítésének és módosításának jogát. A közölt cikkek tartalmáért a szerkesztőség nem vállalja a felelősséget.**

NOVORODENCI

Lea Darázsová	12.10.2012
Aladár Gyurács	18.10.2012
Diana Mészárosová	24.11.2012
Nela Farkašová	9.12.2012
Tiffany Lakatošová	10.12.2012
Daniel Mészáros	17.12.2012
Leonard Buják	18.12.2012
Marcel Lakatos	19.12.2012
Kristóf Šafranko	1.1.2013
Áron Magyar	10.2.2013
Alex Balogh	14.2.2013
Áron Benkő	20.2.2013
Soňa Šipošová	21.2.2013
Peter Borbély	3.3.2013

OPUSTILI NÁS

Alfonz Blšták (1932)	4.12.2012
Helena Cserbová, rod. Borosová (1928)	6.12.2012
Marcela Šiposová, rod. Vanyová (1934)	15.12.2012
Mária Škulibová, rod. Kopečná (1938)	24.12.2012
Jozef Tornay (1952)	2.1.2013
Štefan Ludaš (1949)	3.1.2013
František Boráros (1964)	6.1.2013
Mária Brenkusová, rod. Mojzesová (1930)	14.1.2013
František Tóth (1932)	14.1.2013
Július Szikora (1955)	2.2.2013
Irena Csányiová, rod. Ladicsová (1933)	5.2.2013
Jozef Mészáros (1932)	7.2.2013
Karol Vanya (1935)	7.2.2013
Magdaléna Roskóová, rod. Szabóová (1948)	8.2.2013
Helena Šupinová, rod. Rafaelová (1948)	16.2.2013
Alžbeta Vasová, rod. Kanyicsová (1938)	25.2.2013
Ján Borbély (1941)	27.2.2013
Koloman Kocsis (1946)	3.3.2013
Ladislav Mészáros (1944)	6.3.2013
Vincent Juhász (1935)	11.3.2013

JUBILANTI

70 December:	Terézia Bogdányová, Mária Škulecová
Január:	Anna Grochalová, Štefan Fenyvesi, Margita Veresová, Jozef Rémeš, Karol Mészáros, Helena Vanyová
Február:	Anna Tóthová, Margita Csányiová
75 December:	Irena Pšenáková, Štefan Cibulka, Vilma Speváková
Január:	Margita Cibulková, Marcela Keleová
Február:	Jozef Vas, Mária Birkusová, Irena Takácsová
80 December:	Štefan Varga
Január:	František Csányi, Ladislav Kele, František Strečko, Mária Bédiová, Štefan Gyűrűsi
Február:	Vincent Tóth, Valéria Borbélyová
85 December:	Helena Juhászová
Január:	Magdolna Stiskalová
90 Február:	Mária Ballová

TVRDOŠOVSKÝ SPRAVODAJ SI MÔŽETE
PREDPLATIŤ NA OBECNOM ÚRADE
ALEBO V KNIŽNICI.
ROČNÉ PREDPLATNÉ STOJÍ 3 €.

Správa STAROSTU

TRI TÉMY V STRUČNOSTI

TVRDOŠOVSKÉ TERMÁLNE KÚPALISKO, S.R.O.

70-te roky minulého storočia znamenali veľký posun v objavovaní ložísk geotermálnej vody. V Podhájskej, ale s ňou skoro v rovnakom čase aj v Tvrdošovciach vyvrtali termálny vrt. Teplota vody vrtu v Tvrdošovciach je t.č. 67 stupňov, v skorších rokoch sa teplota pohybovala okolo 70-80 stupňov. Kým sa zrod vrtu datuje na 70. roky, zatiaľ plavecký bazén kúpaliska bol zhotovený medzi 1955-57. Takmer celý bazén bol realizovaný za pomoci obyvateľov obce.

Obecné zastupiteľstvo uplynulých rokov dalo v roku 2005 vyhotoviť projektovú dokumentáciu, ktorej vizualizácia je k nahliadnutiu na internetovej stránke obce. Bohužiaľ odstupom času sa miestne a priestorové pomery zmenili, takže projekty sa v tejto podobe už nebudú dať realizovať. Ani vlastnícke pomery sa do roku 2013 nepodarilo vysporiadať, keď sa 3. januára 2013 dostala do zápisu v obchodnom registri spoločnosť Termálne kúpalisko Tvrdošovce, s.r.o. so zásluhou vedenia obce a Poľnohospodárskeho družstva. Spoločnosť má dvoch vlastníkov: **Obec Tvrdošovce** (jej vlastníctvom je areál kúpaliska, ktorý tvorí bazén a príslušenstvo budovy) a **Poľnohospodárske družstvo** (jej vlastníctvom je vrt).

Úlohou novozaloženej spoločnosti je, aby v spolupráci so 6 členmi dozornej rady začala rekonštruovať kúpalisko a prispieť tak k rastu turizmu v našej obci. Prvou najdôležitejšou úlohou dozornej rady bolo zmapovanie súčasného stavu termálneho kúpaliska a určenie úloh potrebných k realizácii ešte pred otvorením tohtoročnej letnej sezóny. V predchádzajúcich rokoch prebiehali udržiavacie práce

len na bazéne, rekonštrukčné a modernizačné práce neboli stavané do popredia. Spoločnosť bude mať preto viac dôležitých úloh, pričom bude musieť vykonať na kúpalisku viditeľné zmeny. K znovuoctvoreniu (keďže založením spoločnosti sa v živote kúpaliska začne nové obdobie) považujeme za dôležité odstránenie asfaltovej plochy volejbalového ihriska, odstránenie nepotrebných betónov z areálu, premiestnenie plotu oddelujúceho futbalové ihrisko a areál kúpaliska, v neposlednom rade odčlenenie detského bazénu od veľkého plaveckého bazénu.

V pláne je aj vybudovanie sedacieho bazénu, rekonštrukcia sociálnych zariadení, vybudovanie šatní a prezliekacích kabín. K tomu, aby sme tieto práce vedeli v čas realizovať, potrebovali sme s nimi začať čo najskôr, keďže letné obdobie sa rýchlo blíži. Veríme, že nové otvorenie sa dobre vydará, otváraciu dobu kúpaliska by sme chceli v tomto roku rozšíriť o zimnú sezónu, zabezpečiť tým stálu návštevnosť kúpaliska. Plány máme záujem realizovať zatiaľ svojpomocne, kým nenájdeme investora. V súvislosti s termálnou vodou musím pripomenúť, že od 23. januára t.r. je vykurovací systém ZŠ napojený práve na termálnu vodu, kvôli čomu úsporu na plyne, ktorým sa doteraz vykurovalo, už pociťuje škola teraz. Od tohto termínu vykurojeme budovu našich škôl len teplou vodou.

VÝSTAVBA NÁJOMNÝCH DOMOV

Obecné zastupiteľstvo na svojom XX. riadnom zasadnutí uznesením schválilo výstavbu nájomných domov v areáli za budovu súčasného zdravotného strediska. Výstavbu nehnuteľností

v počte 2x5 domov o rozlohe 48,5 m² s nižším štandardom bude realizovať novozámocká firma HOLD, s.r.o. Tento návrh už odznel aj v októbri na XVI. zasadnutí obecného zastupiteľstva. Po rozhodnutí bude nasledovať podpísanie zmlúv so stavebnou firmou, následne bude vypracovaná projektová dokumentácia, vybavenie stavebného povolenia a potom sa môžu začať stavebné práce. Predpokladáme, že koncom jesene sa dokončia stavebné práce a po kolaudácii nehnuteľností si ich budú môcť budúci užívatelia prevziať k užívaniu. Tento istý proces bude prebiehať aj oproti súčasných nájomných bytov, kde postaví spoločnosť S.F.H., s.r.o. z Nových Zámkov 2x5 nájomných domov s bežným štandardom o rozlohe do 60 m².

TESCO?

V našej obci toto slovo rezonovalo v poslednom období dosť často. V novembri 2012 nás vyhľadali zástupcovia spoločnosti Tesco za účelom záujmu o výstavbu obchodnej predajne v našej obci. Na nasledujúcom zasadnutí obecného zastupiteľstva boli informovaní aj poslanci. Rád by som vyzdvihol, že sme oslovili väčšinu obchodných reťazcov, k zámeru o investovanie sme však obdržali negatívny postoj.

Do uzávierky Tvrdošovského spravodaja sa ešte ne-

zrodilo relevantné rozhodnutie v tejto otázke: bude sa v Tvrdošovciach stavať Tesco? 1. marca 2013 bolo mimoriadne zasadnutie obecného zastupiteľstva veriac v rozhodnutie. Už dvakrát predniesli svoj zámer zástupcovia spoločnosti Tesco poslancom, konkrétne bol ich pôvodný zámer stavať vedľa Obecného domu na voľnej ploche pri križovatke, ale niektorí poslanci v oboch prípadoch navrhli iné alternatívy pozemkov (dvor Obecného úradu), takže rokovanie bolo v oboch prípadoch neúspešné. Mimoriadne zasadnutie bolo ukončené s tým, že obec ponúkla Dom služieb. Obávam sa, že napriek snahám obchodná sieť stratí záujem a dlhé rokovania budú mať za následok, že prideme o ďalšieho potenciálneho investora ešte pred tým, ako by sa mohol usadiť.

Ako starostovi, mojou úlohou je nájsť nových investorov, aby som vytvoril podmienky, príležitosti na rozvoj našej obce, ale rozhodnutie je na poslancoch. Trpezlivosť diktuje, že musíme prihladiť aj na našich obyvateľov, veď za to sme tu, aby sme obec posunuli dopredu.

Vážení obyvatelia!

S blížiacimi sa sviatkami Veľkej noci prajem každému čitateľovi a obyvateľovi našej obce v radosti, v šťastí strávené sviatky, dievčatám veľa šibačov.

Ing. Marián Tóth

Nový duchovný otec Tvrdošoviec

Vážení tvrdošovčania, milí veriaci v Krista!

Dovoľte mi, aby som sa vám predstavil, volám sa **Tomáš Kürthy** a som váš nový miestny duchovný otec. Narodil som sa v Komárne, za kňaza ma vysvätili pred jedenástimi rokmi, odvtedy som pôsobil v Šali, v Galante, vo Veľkom Kýri, v Zemliaroch a naposledy v Nitrianskych Hrnčiarcovciach.

Chcel by som byť vašim dobrým pastierom, aby Božie slovo bolo pôsobivé a povzbudzujúce pre náš kresťanský život. Popolcovou stredou sme vstúpili do pôstneho obdobia. Je to milostiplný čas, keď máme príležitosť konať pokánie, zmierenie za naše hriechy a rozjímať o Božom slove. Zmena spoločnosti sa udeje len vtedy, ak sa zmení aj zmýšľanie a postoj samotného človeka. Obdobie pôsty znamená pozvanie, aj pre neveriacich. Český filozof, Milan Machovec, vraví, že každý človek potrebuje rozjímať, rozmyšľať a spytovať si svedomie. Nasledujme v tom Ježiša Krista. Keď bol Ježiš na púšti, spo-

znal úlisnosť satana a porazil ho. Týmto víťazným zápasom nad diablom - pukušiteľom nám Ježiš chcel ukázať, že zlo sa dá poraziť len modlitbou, Božím slovom a poslušnosťou voči Tvorcovi. Odpustíme

si navzájom, zmierme sa, aby Nebeský Otec prevälil naše obmedzujúce a rozdeľujúce múry medzi nami a tak sa stali Pravdu nasledujúcim spoločenstvom.

Tomáš Kürthy, miestny farár

Starosta obce Tvrdošovce vyhlasuje 3. ročník súťaže

Súťaž o najkrajší dvor a predzáhradku Tvrdošoviec

ktorá bude prebiehať v období od 1.7. do 15. 8. 2013.

Prostredie okolo obytných domov, rodinných domov bude posudzovať nezávislá komisia. Do súťaže sa môže prihlásiť každý zaslaním 2-3 výstižných fotografií dvora, resp. predzáhradky s označením mena, priezviska a adresy na:

Obecný úrad
Novozámocká 56
941 10 Tvrdošovce
Na obálku prosím uveďte „Súťaž“.

Uzávierka prihlášok bude dňa 15.8.2013.

Tri najkrajšie úpravy dvora resp. predzáhradky odmení starosta obce a víťazom budú odovzdané tabule, ktoré bude možné umiestniť na dome ako pamiatku z umiestnenia. Vyhodnotenie súťaže sa uskutoční dňa 23.8.2013 na Slávnostnom zasadnutí obecného zastupiteľstva pri príležitosti XV. Dní svätého Štefana. Podmienkou účasti v súťaži je zároveň súhlas účastníka s použitím fotografií na prezentačné účely Obce Tvrdošovce.

Tešíme sa na Vaše príspevky.

DRUŽOBNÁ OBEC

ZETELAKA

Zetelaka sa nachádza 12 km severovýchode od obce Székelyudvarhely a leží na hornatej časti údolia Nagy-Küküllő.

Obec sa prvýkrát spomína v roku 1332 ako Zathalaka. Obec sa pôvodne nachádzala na mieste dnes nazývaného Cselölő, alebo kopec Csele. Od obce ležala na štvrthodiny cesty a nazývali ju Csel-leháza. V období tatárskych vpádov dedinu podpáli, obyvatelia sa usadili na dnešnom mieste. Stredoveký kostol, napriek mnohým rekonštrukciám, sa úplne zničil. Dnešný rímsko-katolícky kostol bol postavený v rokoch 1912 až 1914. V rokoch 1590-1612 bola obec sídlom katolíckeho dekana. V roku 1622 obec dostala privilégia od Gábora Bethlena, neskôr tieto výsady boli viackrát posilnené. Obyvatelia dediny boli uznávanými výrobcami šindiel, vďaka čomu boli oslobodení od platenia daní. Obec je známa vďaka spracovaniu dreva a drevárskych výrobkov. V roku 1910 mala 4724 obyvateľov, v roku 1992 tento počet predstavoval 4602, z ktorého 4598 boli Maďari a 4 Rumuni.

V obci sa nachádza mnoho zaujímavých miest, ktoré si návštevníci môžu pozrieť. Malá časť zrúcaniny hradu sa nachádza asi 30 minút od dediny, na vrchu pri sútoku potoku Deság a Küküllő. Hrad pravdepodobne zničilo zemetrasenie. V pohorí Hargita sa nachádza najvyššia hora, ktorá má výšku 1801 m.n.m. a nazýva sa Madarasi Hargita (svätá

hora Sikulov). V obci sa nachádza mnoho starých sikulských brán z 19. – 20. storočia. Nad obcou sa nachádza vodná nádrž, ktorá je obľúbeným miestom rybárov (pstruh, ostriež, kapor, štika...).

Popri mnohých zaujímavých miestach, obec sa pýši niekoľkými známymi osobnosťami. V roku 1895 sa tu narodil františkánsky mních Boros Forta, ktorý bol historikom, ktorý skúmal dejiny Sedmohradska. Jeho najvýznamnejšie dielo sa vyšlo v roku 1927. V roku 1953 bol umučený k smrti v pracovnom tábore pri Dunaji. V cintoríne nájdeme jeho pamätník. V roku 1757 sa narodil Török Albert Domaszcn, kazateľ, náboženský spisovateľ, učiteľ teológie a riaditeľ školy. Spomenúť treba aj Józsefa Zsomborihó – náboženského spisovateľa, riaditeľa školy a sochára Tornay Endre Andrása.

Medzi Tvrdošovcami a Zetelakou je viac ako 600 km, čo však nie je prekážkou pre našich obyvateľov k tomu, aby si pozreli a navštívili krásne miesta tejto obce.

REGISTER OBNOVENEJ EVIDENCIE POZEMKOV

Správa katastra Nové Zámky začala konanie Verejnou vyhláškou – oznámením o začatí konania o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim zo dňa 16.12.2003. Bola zriadená komisia, ktorá spolupracovala v priebehu konania pri organizačnom zabezpečení zostavenia registra. Obecným zastupiteľstvom bola zriadená komisia pre ROEP za účelom prerokovania námietok podaných v rámci ROEP-u týkajúcich sa nehnuteľností vo vlastníctve obce.

Komisii bolo doručených 121 námietok z toho v 6-tich prípadoch správny orgán

Správa katastra právoplatne rozhodla a vydala rozhodnutie, v 115-tich prípadoch komisia odpovedala listom. Komisii bolo doručených 54 žiadostí o vysporiadanie vlastníctva vydržaním. Z toho v 24 prípadoch komisia odporučila vydržanie a správny orgán vydal rozhodnutie o priznaní vlastníctva, v 30 prípadoch komisia vydržanie neodporučila z dôvodu, že skutočnosti uvedené v žiadosti neboli dostatočne podložené dôkazmi. V 43-tich prípadoch komisia obdržala žiadosti o opravu identifikačných údajov.

Celkom bolo podaných 218 podaní na riešenie v rámci ROEP-u. Námietky a podania sa týkali požiadavky vysporiadania vlastníckych vzťahov, resp. opravu nesprávne zapísaných identifikačných údajov.

Register zhotovila Geodézia Bratislava a.s., Pekná cesta, Bratislava. Register sa skladá z grafickej (mapovej) a z písomnej časti.

Správa katastra Nové Zámky dňa 26.7.2012 vydala rozhodnutie č. 40/3182/2012, ktorým schválil register obnovenej evidencie pozemkov v kat. území Tvrdosovce. Uvedené rozhodnutie sa stalo právoplatným dňa 16.08.2012.

Katarína Čapuchová

Odpredaj predzáhradiek

Obecný úrad v Tvrdosovciach oznamuje občanom, že po ukončení ROEP-u v obci, t.j. obnove evidencie nehnuteľností bude zahájené vysporiadanie predzáhradiek v obci Tvrdosovce. Nevysporiadané predzáhradky sa nachádzajú v uliciach: Horná, Dolná, Nová cesta, Východná, J. Jesenského, Lipový rad, Hviezdoslavova, Športová, Adyho, Májová, Kinizsiho, Mlynská, Kvetná, Školská, Hlboká, Novozámokská cesta, Mládežnícka, Széchényiho, Kapustová, Gorkého, Gárdonyiho, Kossútha, Roľnícka, Považská, Vinohradnícká a Majakovského.

V zmysle uznesenia OZ č. 19/12022013 písm. E bod 2 predajná cena za odpredaj predzáhradiek, o ktoré požiadajú užívatelia do 30. apríla 2013 bude 0,67 € za m². Po tomto termíne už nebude možné žiadať o odpredaj predzáhradiek za 0,67 €/m², ale predajná cena bude stanovená obecným zastupiteľstvom.

Z uvedeného dôvodu žiadame užívateľov predzáhradiek, ktorí majú záujem o ich vysporiadanie do vlastníctva za cenu 0,67 € za m², aby do 30 apríla 2013 sa bezpodmienečne prihlásili na obecnú úradu v kancelárii č. 8 u p. Čapuchovej, kde budú poskytnuté bližšie informácie.

Nakoľko po zápise ROEP-u došlo k zmene výmery určitých nehnuteľností – predzáhradiek, žiadame aj tých užívateľov predzáhradiek, ktorí už podali žiadosť o ich odkúpenie, ale doteraz k prevodu nedošlo, aby z dôvodu upresnenia výmery v podaných žiadostiach tiež sa prihlásili do 30.04.2013 na obecnú úradu v Tvrdosovciach v kanc. č. 8.

Katarína Čapuchová

Daň za psos v roku 2013

Podmienky určovania a vyberania dane za psa v zdaňovacom období roku 2013 upravuje Všeobecne záväzné nariadenie č. 5/2012, ktoré nadobudlo účinnosť od 1. januára 2013.

Predmetom dane za psa je pes starší ako 6 mesiacov, s výnimkou psa chovaného na vedecké a výskumné účely a psa so špeciálnym výcvikom, ktorého vlastní alebo používa občan s ťažkým zdravotným postihnutím.

Daňovník, čiže vlastník alebo držiteľ psa je povinný oznámiť vznik alebo zánik daňovej povinnosti správcovi dane do 30 dní odo dňa vzniku alebo zániku daňovej povinnosti. Ročná sadzba dane je 3,50 € za jedného psa na kalendárny rok. Daňová povinnosť vzniká prvým dňom kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom sa pes stal predmetom dane a zaniká posledným dňom mesiaca, v ktorom pes prestal byť predmetom dane. Skutočnosti podmieňujúce vznik a zánik daňovej povinnosti (nadobudnutie psa, zánik vlastníctva, stratu, úhyn a pod.) preukazuje daňovník písomným dokladom, ktorý je možné nahradiť čestným vyhlásením. Od platenia dane sú oslobodené osoby nad 70 rokov (veková hranica sa počíta k 01.01. zdaňovacieho obdobia) a držiteľia preukazu zdravotne ťažko postihnutí. Oslobodenie sa vzťahuje iba na držanie jedného psa, pri držaní ďalších psos oslobodenie neplatí. Skutočnosti, ktoré sú podmienkou pre oslobodenie od dane za psa, dokladá správca dane vlastník alebo držiteľ psa v písomnej žiadosti o oslobodenie v lehote do jedného mesiaca po vzniku týchto skutočností.

Judita Hrubá

Dane z nehnuteľností v roku 2013

Podmienky určovania a vyberania dane z nehnuteľností na území obce Tvrdosovce v roku 2013 upravuje Všeobecne záväzné nariadenie č. 4/2012, ktoré nadobudlo účinnosť od 1. januára 2013. Daň z nehnuteľností vyrubuje správca dane každoročne podľa stavu k 1. januáru príslušného zdaňovacieho obdobia. V prípade nadobudnutia nehnuteľnosti vydražením v priebehu roka daňová povinnosť vzniká prvým dňom mesiaca nasledujúceho po dni, v ktorom sa vydražiteľ stal vlastníkom nehnuteľnosti alebo prvým dňom mesiaca nasledujúceho po dni schválenia príklepu súdom. Pri zániku vlastníckych práv vydražením daňová povinnosť zaniká posledným dňom mesiaca, v ktorom zanikli vlastnícke práva k vydraženej nehnuteľnosti. Ročná sadzba dane z pozemkov a zo stavieb na území obce Tvrdosovce v roku 2013 bola zvýšená o 4% oproti vlaňajšku.

Od dane zo stavieb a bytov sú oslobodené stavby na bývanie alebo byty vo vlastníctve občanov nad 70 rokov, ak tieto stavby a byty slúžia výhradne na ich bývanie.

Daň z nehnuteľností na území obce Tvrdosovce na rok 2013 a splatnosť dane určuje správca dane rozhodnutím o vyrubení dane z nehnuteľností.

Judita Hrubá

O ČINNOSTI ZDRAVOTNEJ A SOCIÁLNEJ KOMISIE PRI OBECNOM ZASTUPITEĽSTVE TVRDOŠOVCE

Zdravotná a sociálna komisia si vytýčila svoje ciele a úlohy hneď na začiatku volebného obdobia 2010-2014. Na svojich zasadnutiach predostrela návrhy a plány na toto funkčné obdobie. Medzi prioritné plány patrí zdravotná výchova obyvateľstva, podpora sociálneho povedomia obyvateľov a sociálna pomoc. V spolupráci s odborníkmi z oblasti zdravotníctva a OZ Lucerna sa podarilo zorganizovať niekoľko prednášok: Choroby našej doby, Choroby oka, Ochorenia čriev. Prednášky sa tešili záujmu obyvateľov, o čom svedčí dobrá účasť a aktívna diskusia k prednášaným témam. Aj preto na tento rok plánujeme ďalšie pred-

nášky týkajúce sa prevencie ochorení a podpory zdravého spôsobu života. Snažíme sa v spolupráci s obecným úradom pomôcť našim občanom v sociálnej problematike.

Dôležitou úlohou je podpora vysokoškolákov a študentov stredných škôl podľa schválených VZN. Boli vypracované aj novelizované niektoré nariadenia, ktoré sa týkajú stravovania dôchodcov, vianočné darčeky pre dôchodcov, podpora rodín pri narodení dieťaťa. Vytvorili sa nové smernice v oblasti podpory sociálne slabších a odkázaných občanov v rámci možností obce.

V oblasti opatrovateľskej služby sa snažíme nájsť rie-

šenia na pomoc odkázaným. V súčasnej dobe možno očakávať nárast záujmu o takúto službu a preto sa budeme musieť s touto problematikou zaoberať na zasadnutiach komisie a obecného zastupiteľstva.

Dlhodobým problémom aj našej obce je starostlivosť o starých. Zrealizoval sa monitoring o potrebách našich obyvateľov v oblasti sociálno-zdravotnej starostlivosti. Väčšina ľudí cíti potrebu vytvorenia domova dôchodcov alebo denného stacionára. Zdravotná a sociálna komisia dlhodobo monitoruje tento problém a snaží sa nájsť riešenie. Snaha o vybudovanie domova dôchodcov v našej

obci bola opakovane z rôznych dôvodov neúspešná. Otázka vytvorenia stacionára je v štádiu „riešenia“. Samozrejme, to neznamená, že sme upustili od plánu zrealizovania domova dôchodcov a riešenia tejto dôležitej problematiky. Pevne dúfam, že v krátkej budúcnosti budeme môcť tento problém vyriešiť.

Chcem sa poďakovať všetkým tým, ktorí svojou prácou pomáhajú činnosti komisie a verím, že i napriek rôznym ťažkostiam sa podarí naše plány splniť a budeme môcť pomôcť všetkým tým, ktorí to potrebujú. Touto cestou vyzývam obyvateľov, aby svoje pripomienky a podnety neváhali posilať či už členom komisie alebo obecnému zastupiteľstvu.

MUDr. Zoltán Borbély

ZÁŠKOLÁCTVO

Škola je pre žiaka pracovným prostredím, v ktorom trávi podstatnú časť dňa. V škole získava potrebné vedomosti a návyky, ktoré sa najlepšie osvojujú, keď má žiak k týmto školským povinnostiam vytvorený kladný vzťah. Existujú však aj také deti, ktoré školu odmietajú. Vytvoril sa u nich negatívny vzťah ku škole, ktorý prerastá až k odporu a často vedie ku záškoláctvu.

Príčiny záškoláctva

Pri skúmaní príčin záškoláctva môžeme vyzdvihnúť niekoľko príčin. Záškoláctvo môže spočívať:

- v negatívnom vzťahu žiaka ku škole, kde dôvodov pre vytvorenie negatívneho vzťahu môže byť viacero. Neúspech žiaka v škole, zvyhodňovanie ostatných žiakov, prílišné očakávania, konfrontácia s rovesníkmi, mimoriadne vedomosti a schopnosti, zlé sociálne vzťahy či nepriaznivá atmosféra, šikanovanie,

- vo vplyve rodinného prostredia. Na záškoláctvo majú obrovský vplyv neusporiadané rodinné pomery, nedostatočný

záujem rodičov o dochádzku dieťaťa, o jeho prospech či časová zaneprázdnenosť, ale aj prehnaná starostlivosť a príliš vysoké nároky,

- iné dôvody: správanie ovplyvnené separačnou úzkosťou, „byť poza školu preto, aby som mal príjemné zážitky“, snaha o upútanie pozornosti rovesníkov, dospelých, rovesnícky tlak.

Čo robiť pri záškoláctve?

- Nevytvárať s dieťaťom „koalíciu“ voči škole, nenechať sa dieťaťom manipulovať a neponechávať ho neodôvodnene počas vyučovania doma.

- Pravidelne a intenzívne sa zaujímať a informovať o dochádzke dieťaťa do školy - telefonický kontakt s triednym učiteľom, pravidelné návštevy a konzultácie rodiča v škole.

- Zaujímať sa o emočný vývin dieťaťa, o jeho postavenie v školskom kolektíve, spolu so školou sa pokúsiť vytvoriť dieťaťu v škole bezpečné prostredie.

- Dôsledne zvážiť, či na dieťa nie sú kladené príliš vysoké nároky, ktoré nie je schopné zvládnuť.

- Pomôcť dieťaťu nekonfliktným spôsobom riešiť jeho aktuálne ťažkosti, stanoviť jasné pravidlá a dodržiavať ich.

- Neriešiť ťažkosti dieťaťa častým striedaním škôl.

- Pri stupňovaní ťažkostí vyhľadajte pomoc odborníkov – centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie.

Záškoláctvo a jeho postihovanie

Zanedbávanie plnenia povinnej školskej dochádzky nastáva vtedy, ak si dieťa neplní školskú dochádzku tak, že v jednom školskom roku vynechá viac ako 60 neospravedlnených hodín, čím sa naplnia znaky skutkovej podstaty priestupku.

Za trestný čin sa považuje taký stav, ak dieťa neplní povinnú školskú dochádzku v rozsahu viac ako 100 neospravedlnených vyučovacích hodín v jednom školskom roku.

Riaditeľ školy oznamuje mesačne obci, v ktorej má zákonný zástupca dieťaťa trvalý pobyt a Úrad práce a sociálnych vecí podľa § 5 ods. 11 zákona o štátnej správe v školstve a školskej

samospráve zanedbávanie plnenia povinnej školskej dochádzky, ak žiak vymešká viac ako 15 neospravedlnených hodín v mesiaci.

Obec ako príslušný správny orgán podľa platnej legislatívy predvolá zákonného zástupcu ako obvineného na ústne pojednávanie. Ak obec rozhodne a uzná ho vinným zo zanedbávania starostlivosti o povinnú školskú dochádzku, uloží obvinenému za spáchaný priestupok pokutu. Za priestupok podľa § 37 ods. 2 zákona č. 596/2003 Z.z. možno uložiť zákonnému zástupcovi dieťaťa pokutu do 331,50 €.

Mgr. Judita Veresová

OBEČNÁ POLÍCIA INFORMUJE

Začiatkom roka vyzvala obecná polícia občanov obce, hlavne majiteľov psov, aby dodržiavali príslušné nariadenie o chove, držaní a vodení psov na území obce. Požiadala som náčelníka Obcej polície Tvrdosovce, Rajmunda Borbély, aby informoval našich čitateľov o tom, čo ich viedlo k tomuto kroku.

Všetci vieme o probléme zvýšeného počtu túlavých psov na území obce. Obec Tvrdosovce vydalo všeobecne záväzné nariadenie č. 2/2012, ktoré upravuje podmienky chovu, držania a vodenia psov. Toto nariadenie zakazuje pohyb psov na verejnom priestranstve bez dozoru a bez vŕdzky. Z toho vyplýva, že za túlavého psa sa považuje pes, ktorý je na priestranstvách voľne dostupných verejnosti bez dozoru, alebo ktorého vlastník alebo držiteľ nie je známy v čase jeho pohybu po verejných priestranstvách.

Aký je postup pri odchyte túlavých psov?

Odchyt psov v našej obci vykonáva veterinárna služba v spolupráci s Obecnou políciou (ďalej len OcP). O odchyt psov vedie evidenciu OcP Tvrdosovce a veterinárna služba. Evidencia obsahuje dátum a miesto odchytu, záznam o rase psa, o identifikačnej známke, prípadne o iných okolnostiach odchytu. Odchytený môže byť každý túlavý pes. Držiteľ, ktorého pes sa stratil, je povinný nahlásiť stratu obcej polícii. Držiteľ, ktorého pes bol odchytený, je povinný si psa prevziať a uhradiť náklady spojené s odchytom a starostlivosťou o psa, prípadne náklady spojené s usmrtením psa. Pri odchyt túlavého psa, ktorý má obojok s evidenčnou značkou, OcP vyzvuje majiteľa psa, resp. odnesie psa majiteľovi a určí sankciu podľa článku 7 tohto VZN. Odchytený pes bude premiestnený do karantény na pozorovanie, aby sa zabránilo rozširovaniu nákazlivých chorôb. V prípade zistenia ochorenia odchyteného psa, určí ďalší postup veterinárny lekár. Ak sa do 14 dní od odchytu psa neprihlási jeho držiteľ, pes bude umiestnený do útulku pre opustených psov. Obecná polícia úzko spolupra-

cuje s veterinárnym lekárom a Útulkom pre opustených psov v Nových Zámkoch. Informácie o odchytých psoch poskytuje Obecná polícia Tvrdosovce v pracovných dňoch od 09,00 h do 13,00 h a na internetovej stránke obcej polície, na adrese op.tvrdosovce.sk. Obecná polícia za nedodržanie tohto nariadenia môže udeliť pokutu do výšky 33 €.

Čo by sme mali vedieť o vodení psa?

Pes, ktorý sa nachádza na

verejnom priestranstve, musí byť vodený na vŕdzke osobou, ktorá je psychicky a fyzicky spôsobilá a schopná psa ovládať v každej situácii, pričom je povinná predchádzať tomu, aby pes útočil alebo ohrozoval človeka alebo zvieratá. Voľný pohyb nebezpečných psov je zakázaný. Nebezpečným psom je každý pes, ktorý pohrýzol alebo poranil človeka bez toho, aby bol sám napadnutý, vyprovokovaný, ak neúčinnil tak v nutnej obrane alebo v krajnej núdzi. Takýto pes môže byť vodený len osobou, ktorá je plne právne spôsobilá. Nebezpečný pes musí byť vodený na vŕdzke a musí mať nasadený aj náhubok.

Kto vedie evidenciu psov?

Každý pes chovaný na území obce Tvrdosovce starší ako 6 mesiacov podlieha evidencii psov, ktorú vedie Obecný úrad Tvrdosovce, referát pre miestne dane a poplatky. Majiteľ psa je povinný nahlásiť každú zmenu skutočností do 31. 1. príslušného kalendárneho roka Obecnému úradu Tvrdosovce, ktorý vydá evidenčnú značku psa, na ktorej bude uvedené evidenčné číslo psa.

Na čo by ste ešte upozorňovali Tvrdosovčanov?

Touto cestou by som chcel požiadať všetkých Tvrdosovčanov, aby na verejné priestory pred svojimi domami nevykladali skaly, prípadne kovové tyče, ktoré sú častými príčinami dopravných nehôd hlavne v úzkych uliciach obce.

Ďakujem za užitočné informácie.

LB

ZMENY VO VYDÁVANÍ VODIČSKÝCH PREUKAZOV

Platnosť vodičských preukazov sa obmedzí najviac na 15 rokov

Vodičské preukazy vydávané doteraz mali neobmedzenú platnosť. Na základe novely zákona č. 8/2009 o cestnej premávke, ktorá nadobudla právoplatnosť 19. januára 2013, sa platnosť vodičských preukazov skráti. Ak ste vodičák dostali v čase od 1. januára 1993 do 30. apríla 2004, bude vám platiť do 31. decembra 2023. Vodičské preukazy vydané od 1. mája 2004 do 18. januára 2013 sú platné do 31. decembra 2032.

Vodičské preukazy vydané po 19. januári 2013:

- Platnosť vodičského preukazu pre skupiny AM, A1, A2, A, B1, B, BE a T je 15 rokov; najviac však do dovŕšenia veku 65 rokov s výnimkou popísanou o dve odrážky nižšie.
- Platnosť vodičského preukazu pre skupiny C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D a DE je 5 rokov; najviac však do dovŕšenia veku 65 rokov s výnimkou popísanou o odrážku nižšie.
- Platnosť vodičského preukazu osoby staršej ako 63 rokov je päť rokov, ak predloží platný doklad o zdravotnej spôsobilosti.

Pre vodičov, ktorí sú držiteľmi vodičských preukazov vydaných pred 19. januárom 2013 platí, že sú povinní podrobiť sa pravidelnej lekárskej prehliadke najskôr dva mesiace pred dosiahnutím veku 65 rokov a najneskôr do dvoch mesiacov po dosiahnutí veku 65 rokov a následne každých päť rokov. Títo vodiči sú povinní mať pri vedení motorového vozidla pri sebe doklad o zdravotnej spôsobilosti nie starší ako päť rokov; na výzvu policajta sú povinní takým dokladom sa preukázať.

Vodiči, ktorí dovŕšili vek 65 rokov, sú povinní podrobiť sa pravidelným lekárskeym prehliadkam každých päť rokov.

Aký vodičák budete potrebovať, keď chcete za auto pripojiť prívies?

Zmeny nastanú v tom, aký prívies smiete pripojiť k svojmu osobnému autu. Po novom sa komplikovaný predpis výrazne zjednoduší.

Od 19. januára tak k autu do 3,5 tony budete smieť pripojiť prívies, ktorého najväčšia prípustná celková hmotnosť nepresahuje 750 kg. Predpokladom je, že najväčšia prípustná celková hmotnosť

jazdnej súpravy nepresahuje 4 250 kg.

Vodičák skupiny BE (po starom B+E) budete potrebovať, ak za auto skupiny B pripojíte prívies, ktorého najväčšia prípustná celková hmotnosť nepresahuje 3 500 kg. Ak prívies bude ťažší, budete potrebovať vodičák skupiny C1E (predtým C1+E, nákladné vozidlo do 7,5 tony s príviesom).

Hranica minimálneho veku šoférovania nákladiakov a autobusov sa posúva

Vodičák skupín C a CE (nákladné vozidlá nad 7,5 tony) už nezískate ako 18-roční, tak ako doteraz. Skúšky na veľké nákladiaky a kamióny budete môcť absolvovať najskôr ako 21 roční.

Až 24 rokov budete musieť mať na to, aby ste mohli začať šoférovať autobusy určené na prepravu viac ako 16 osôb.

Doterajšie vodičské oprávnenia ostávajú v platnosti. Takže ak ste si do 19. 1. 2013 spravili vodičák na veľkú motorku, kamión alebo veľký autobus podľa starých pravidiel, zmena hraničného veku podľa nových predpisov nespôsobí neplatnosť vášho vodičáku.

Obecná polícia

Čo je separovaný odpad?

Nakoľko jeden z najväčších problémov v 21. storočí je skladovanie komunálnych, priemyselných a iných odpadov a vybudovanie nových odpadových skládok. V tomto článku by som chcel oboznámiť a vysvetliť občanom dôležitosť separovania domácich odpadov. Pod pojmom separovaný odpad rozumieme zber oddelených zložiek komunálnych odpadov. Povinnosť separovať komunálne odpady vyplýva zo zákona č.223/2001 Z.z. o odpadoch. Od roku 2006 musia obce a mestá povinne separovať zelený odpad.

Od roku 2010 vzniká povinnosť separovať zložky komunálneho odpadu ako napríklad papier, sklo, plasty, kovový odpad, elektronika, akumulátory, pneumatiky.

Pri separovanom zbere sa nepotrebná vec nepovažuje za odpad, ale za druhotnú surovinu, ktorú možno recyklovať - opäť použiť na výrobu nových úžitkových predmetov na potrebu. Recykláciou odpadov sa znižuje množstvo odpadov uložených na skládku. Odvoz a spracovanie vytriedeného odpadu je niekoľkokrát lacnejší ako uloženie odpadu na skládku.

Separovanie odpadu nemá len estetické prínosy v podobe

zniženia množstva komunálneho odpadu a čistejšej obce ale prispieva aj k zlepšeniu klímy na Zemi, šetreniu vzácnych prírodných zdrojov.

10 faktov, ktoré ste nevedeli o recyklácii:

1 - Priemerná rodina v priebehu jedného roka odhodí približne 40 kg plastov, ktoré by sa mohli recyklovať.

2 - Recyklácia 1 tony novínového papiera ušetrí toľko vody, koľko minie jeden človek počas každodenného sprchovania v priebehu troch rokov.

3 - 10 kvapiek vody za minútu = 2000 litrov za rok. Toto množstvo stačí dvom ľuďom na celoročný pitný režim.

4 - Rozloženie hliníka trvá 80-100 rokov.

5 - Rozloženie jednej sklenenej fľaše trvá približne 1 milión rokov.

6 - Sklo môžeme recyklovať donekonečna.

7 - Recyklácia jednej tony papiera môže zachrániť 17 stromov.

8 - Pri spracovávaní recyklovaného papiera sa znečistí o 74% menej ovzdušia a o 35% menej voda.

9 - Viac ako 60% odpadu, ktorý skončí v odpadovom koši je možné recyklovať.

10 - Ak recyklujeme všetky umelohmotné tašky použité na Slovensku v jednom roku ušetríme dostatok energie na zásobovanie mesta veľkého ako Nitra počas 1 roka.

Spoločnosť Skládka nie nebezpečného odpadu s.r.o. a Podnik verejnoprospešných služieb sa správa zodpovedne voči svojmu okoliu, dbá na

PODNIK VEREJNOPROSPESNÝCH SLUŽIEB

Vedúci PVS: Karol Varga
Kontakt: 0905 – 602 338

ochranu životného prostredia a myslí na budúce generácie. Prispejte aj vy svojím postojom a konaním k zachovaniu nášho životného prostredia pre budúce generácie.

Ďakujeme.

Karol Varga

KOMPOSTÁREŇ NA BUDOVATEĽSKEJ ULICI

Biologicky rozložiteľný odpad pochádzajúci z domácností a zo záhrad môžu občania odovzdať:

v utorok a vo štvrtok:
od 14⁰⁰ do 18⁰⁰,
v sobotu od 10⁰⁰ do 16⁰⁰.

Vážení obyvatelia, mládež, priatelia prírody!

Samospráva obce Tvrdosovce pozýva aj tento rok všetkých, ktorým nie je ľahostajná príroda a naše okolie na brigádu „**Za krajšie Tvrdosovce**“. **Brigáda sa uskutoční vo vybraných lokalitách územia našej obce dňa 27. 4. 2013, t.j. v sobotu od 08:00 hod. s miestom zrazu v areáli bývalého Podniku verejnoprospešných služieb (dvor Obecného úradu).**

Cieľom brigády je:

- očistenie našej obce od ilegálnych skládok odpadov,
- zozbieranie drobných smetí a odpadkov,
- zozbieranie starého lístia, vystrihávanie krov a konárov,
- výsadba rastlín na verejné priestranstvá obce.

Po raňajšom zraze budú vytvorené skupiny, ktoré so svojím koordinátorom dostanú na starosť vybranú lokalitu. Pokiaľ máte možnosť, prineste si so sebou lopatu, hrable, a pod.

Každá ruka je vítaná, práca sa nájde pre každého, aj pre fyzicky menej zdatného.

Súčasťou brigády bude aj občerstvenie. Blížšie informácie na tel. číslo 035/ 6492 413.

Upozornenie! V prípade nepriaznivého počasia sa brigáda uskutoční o týždeň neskôr.

Za aktívnu účasť vopred ďakujeme!

Samospráva obce Tvrdosovce

MIESTNY POPLATOK ZA KOMUNÁLNE ODPADY A DROBNÉ STAVEBNÉ ODPADY NA ÚZEMÍ OBCE TVRDOŠOVCE ZA KALENDÁRNY ROK 2013

Sadzba poplatku za kalendárny rok 2013 je pre poplatníka, obyvateľa obce 12 €, a pre právnickú osobu 45 € na jednu smetnú nádobu.

Obec zníži poplatok podľa najnižšej sadzby alebo odpustí za obdobie, za ktoré poplatník obci preukáže na základe podkladov, že viac ako 90 dní v zdaňovacom období sa nezdržiava alebo sa nezdržoval na území obce. Podkladmi pre odpustenie sú hodnoverné doklady, z ktorých jednoznačne vyplýva počet dní pobytu poplatníka mimo obce, a to pracovná zmluva, potvrdenie o ubytovaní, potvrdenie o návšteve školy, potvrdenie nápravno-výchovného zariadenia o výkone väzby alebo trestu, potvrdenie zariadenia poskytujúceho služby zdravotnej starostlivosti.

Obec na základe žiadosti poplatníka z dôvodu dovŕšenia 80. roku veku vyrubený poplatok odpustí rozhodnutím. Ak si v zdaňovacom období poplatník neuplatní nárok na odpustenie poplatku do 31.12. príslušného kalendárneho roka podaním žiadosti a v tejto nepredloží príslušné doklady, nárok na odpustenie poplatku za toto obdobie zaniká.

Mgr. Judita Veresová

VONKU ŠTÍPE SILNÝ MRÁZ

Vonku štípe silný mráz, okolo seba snehu zas, to nám doprial január, na Krahuliach bude raj. S takýmto optimizmom odchádzali siedmci na tohtoročný lyžiarsky výcvik. A že si tam užili, o tom svedčili ich usmiate tváre po návrate späť do školy a množstvo fotografií. Ale vráťme sa späť k 3. septembru. Do školy nastúpilo 291 žiakov, ktorých má na starosti 20 učiteľov a 2 pani vychovávateľky. Prváci pod vedením pani učiteľiek Mgr. Zuzany Bujákovej a Mgr. Kláry Provodovskej sa udomácnili na dolnej chodbe. Svoju šikovnosť a zvládanie predpísaného učiva ukázali v decembri na otvorených hodinách a na charitatívnom večeri. Za jeho plynulosť a zdarný chod musím poďakovať všetkým učiteľom, ale obzvlášť pani učiteľke Mgr. Erike Juhošovej. Okrem toho, že spravila celý scenár, nacvičila s deťmi divadielka, ktoré odohrali na pôde ško-

získať finančné prostriedky. O to radostnejšia bola správa zo spoločnosti Samsung Electronics Slovakia s. r. o., ktorá škole sponzorsky darovala na výučbu televízor. Tento „darček“ urobil radosť všetkým, pretože jeho využitím sa spestria vyučovacie hodiny a poobede ho vedľa využiť i návštevníci školskej knižnice, kde pani učiteľka PaedDr. Juhászová pripravuje pre deti rozmanité činnosti. Okrem aktivít, súťaží a zábaviek ako naposledy bol Fašiangový bál či Valentínska diskotéka sa žiaci venujú prípravám na súťaže a olympiády. Prvé úspechy priniesli Kristián Hegedús a Christián Fújas z technickej olympiády. Neskôr sa pridala Sofia Rácová na Šalianskom Matkovi, ale najviac úspešných sme mali na dejepisnej olympiáde, ktorých pripravovala pani učiteľka Mgr. Eva Vinceová – Michaela Kubašková, Nikolas Tóth, Peter

ka Vaneková, Viktória Kóňová a Krištof Mojzes. Všetkým srdečne blahozeláme. Ešte nás čaká rad ďalších súťaží a olympiád, preto i ďalším súťažiacim budeme držať palce.

Okrem príjemných záležitostí sme prežili smútok nad stratou našich kolegov. Z neba našu prácu sle-

ly. Jej optimizmus nám bude v zborovni chýbať, ale prajeme jej veľa elánu, dobrých nápadov a veľa spokojných rodičov v jej novom Centre. Život plynul prirýchlo, pretože od začiatku školského roka išli akcie za akciou. Podarilo sa nám splniť i úlohy, ktoré rozpracovali pani učiteľky PaedDr. Henrieta Csandová a Mgr. Eva Vinceová v projekte Zdravie a bezpečnosť v školách 2012, kde finančnú dotáciu na projekt získali z MŠVVaŠ SR. I napriek snahe učiteľov vypracovať projekty na Konto Orange a nadácie, nepodarilo sa nám

Mészáros, Miron Sipos, Ronald Markusek. A práve Miron je jedným z tých, ktorého od piateho ročníka zaujíma geografia. Po februárovom okresnom kole postupuje na krajské kolo. Budeme mu držať všetky päste, pretože i v marci ho čaká celoslovenské testovanie a potom rozhodnutie, čo ďalej. Ale i naši recitátori tento rok zožali úspech. Denis Csanda priniesol krásne III. miesto a čestné uznanie naša najmladšia recitátorka Justín-

duje pán učiteľ Mgr. Pavel Batora a bývalý dlhoročný pán riaditeľ Rudolf Žatko. Česť ich pamiatke!

I keď sa zdá, že zima je obdobím spánku, o tom sa nedá hovoriť v priestoroch školy. Počas zimných prázdnin prebiehala rekonštrukcia v kotolni, a tak škola mohla začať vykurovať teplou vodou. V súčasnosti prebiehajú i práce na dokončení hľadávacieho sociálnych zariadení. Za pomoc pri oboch rekonštrukciách ďakujeme Obecnému úradu pod vedením

pána starostu Ing. Mariána Tótha. Akonáhle počasie dovolí, bude pokračovať dokončovanie dopravného ihriska v areáli školy. V škole je stále rušno, ani jeden deň sa na seba nepodobá. Pomaly sa už chystáme na krásne sviatky jari. Preto Vám, všetkým priateľom a známym, ochotným a milým ľuďom, ale i Vám milí čitatelia prajeme pekné sviatky, dobrú zrodu, ženám čerstvú, sviežu vodu, mužom tiež nech sladko je, nech si prídu na svoje. Krásne veľkonočné sviatky prajú učiteľia a žiaci ZŠ Jána Amosa Komenského.

Mgr. Jana Micsinaiová

OKIENKO ZÁKLADNEJ UMELECKEJ ŠKOLY

Načo nám je tvorenie?

Keď bádatelia v nedávnej minulosti objavili praveké nástenné maľby na ťažko dostupných miestach jaskýň, svet od úžasu otváral ústa dokorán. Aká nádherna! Aká presná ruka kreslila uhlíkom a hlinami mamuta, koňa a býka na hrboľatú skalu ukrytú pred denným svetlom! Keď sa definitívne potvrdilo, že nástenné maľby sú pravé a staré desiatky tisíc rokov, označili historici tieto diela pojmom „paleolitické umenie“ – čiže umenie doby kamennej. Jedným dychom ale dodávajú, že v skutočnosti nejde o umenie v pravom slova zmysle. Najdôležitejšou činnosťou v živote pravekého človeka bolo zháňanie potravy, preto sa prijal predpoklad, že nástenné maľby vznikli ako súčasť loveckého rituálu, ktorý sa konal pred takou významnou udalosťou, akou bol lov zveri. Veď skoliť mamuta kamennými nástrojmi nemohla byť žiadna hračka. Ak teda bol šípmi prebodnutý mamut nakreslený na stene súčasťou lovu, dôvody umelca pre tvorbu boli účelové a funkčné – asi také, ako keď si my stenu kúpeľne vyložíme kachličkami, aby sa nám vo vlhkom prostredí neničila omytka.

Ktovie, aký bol skutočný dôvod pračloveka k namaľovaniu takých nádherných malieb, zatiaľ nám však nezostáva iné, než veriť historikom umenia.

Jedno je však isté – keď zháňa potravu svorka vlkov, nepomaľuje si steny brloha obrazmi svojich obetí. Za tisíce rokov k lovu používa presne tie isté prednosti svojej telesnej konštrukcie a nepotrebuje k tomu ani len drevenú paličku. Človek – ten úbožiak, ktorý ani len v zime nezarastá kožuchom, má slabý zrak, sluch aj čuch, zuby iba pre úsmev, ale nie na trhanie surového mäsa, ktorý si nechtami nevie ani len korenky vyhrabať zo zeme... tak tento človek dokázal prežiť v divokom svete medzi dravými zvermi a v extrémnych podmienkach s nevyspytateľným počasím.... Ako je to možné?

Človek dostal do daru síce malý, ale zázračný balíček na prežitie. Tým darom je schopnosť tvoriť a túto schopnosť dokonca rozvíjať! Žiadny iný ži-

vočích tento balíček nedostal. Áno, vtáky si vedú postaviť veľmi účelové hniezda a dokonca sa vedú prispôbiť malým zmenám prostredia, ale robia to celé generácie rovnako. Bobor si postaví komplikovaný a nepochopiteľne prešpekulovaný „hrad“, ale princíp stavby bobrich rodičov a ich pravnučkov je ten istý. Zásadnejšie zmeny klímy alebo prostredia spôsobujú hynutie zvierat. Iste, variabilita mnohých činností medzi druhmi živočíchov je obrovská, predsa však nemôžeme hovoriť, že zvieratá tvoria. Ich život funguje diktovaný génmi a inštinktom a okrem niekoľkých raritných prípadov tieto inštinkty nedokážu rozvinúť. Iba človek si jaskyňu pomaľoval obrazmi.

Je jedno, či je biblické vysvetlenie vzniku človeka symbolické, metaforické alebo pravdivé. Je aj jedno, ako si kto vysvetľuje pojem Boha. Ale veta, že Boh stvoril človeka na svoj obraz, nás núti k hlbokému zamysleniu. Veď už samotná Biblia v tejto vete tvrdí, že Stvoriteľ stvoril tvoriteľa. Jedinca schopného kreatívne meniť svoje prostredie, ľubovoľne meniť funkciu prírodných zdrojov (napríklad z hliny stvoriť sochu alebo z dreva postaviť dom). Človek – tvoriteľ má takmer neobmedzené možnosti... Lenže také jednoduché to zase nie je – nefungujeme princípom, že sa mláďa narodí ľudskej matke a v dospelosti je schopné postaviť katedrálu, skomponovať Fugu G mol alebo skonštruovať nadzvukové lietadlo. Ten „balíček na prežitie“, ten obrovský dar tvorivosti, ten je nám daný iba ako potenciálna možnosť. Iba ako semienko, z ktorého môže a nemusí vyrásť strom. Môžeme a nemusíme ho vypiesť. Môže a nemusí zaraďovať plody. Možnosť a všetky prostriedky k rozvoju máme však

dané, sú v nás úplne prirodzené, ľahko dostupné, ľahko rozvinuteľné, s nekonečnými možnosťami. Keby Paganini, obdarený obrovským hudobným talentom, by nebol nikdy v živote chytil do rúk husle a nemal by možnosť vypiesť schopnosti do košateho stromu, zomrel by ako celkom neznámy smrteľník. Jeho talent neznamenal automaticky majstrovské ovládanie hry na husle, jeho talent znamenal **MOŽNOSŤ** byť virtuózom. Každodenným tréningom si vypiesť najrôznejšie variácie pohybu rúk, uši vycvičil k rozoznaniu tónov a nekonečného množstva ich kombinácií. Takto sa stal majstrom.

Keď vaše dieťa sedí pri počítačovej hre alebo televíznom seriáli, akú zručnosť si pestuje? Bude obratnejšie liezť na

stromy, kresliť, šikovne počítať matematiku? Odpoveď je jasná – nebude. Vo veku, keď má dieťa najviac predpokladov na rozvíjanie svojho „balíčka na prežitie“ – teda v čas detstva – je pasívne sedenie pri počítači úplne zbytočne stráveným časom. Nerozvíja zručnosť, šikovnosť rúk otupieva, mozog nezískava nové informácie o materiáloch reálneho sveta. A pritom by dieťa mohlo robiť obrovské množstvo činností, počas ktorých by muselo používať ruky a rozum. Každé použitie rúk cizeluje šikovnosť a vyostreuje vnímanie. Robí dieťa šťastným. Dieťa je spokojné so všetkým, čo vytvorí...

Pamätáte si tú spokojnosť, keď ste uštrikovali sveter pre syna? Keď ste vymysleli a vytvorili poličku na náradie v garáži? Upodozrievam pračloveka, že sa blažene usmieval, keď sa pozeral na svoju precíznu prácu.

Snáď sa na začiatok zhodneme v tom, že tvorba je tu pre naše prežitie a pre našu spokojnosť. A od tvorby je už len skok k umeniu, ale o tom nabadúce.

Angelika Vaneková

DOBOVOĽNÍ DARCovia KRVÍ

Aj v tomto roku miestny spolok Slovenského červeného kríža zorganizoval tradičnú tanečnú zábavu dobrovoľných darcov krvi. Táto významná spoločenská udalosť poskytuje každoročne príležitosť spolku v uplynulom roku a na ocenenie dobrovoľných darcov. Za viacnásobné darcovstvo obdržali Janského plaketu 20-ti darcovia.

Bronzová plaketa:

Klára Baloghová, Jozef Csábi, Csaba Csikós, Imrich Hegyi ml., Jozef Chmelovič,

Erika Királyová, Ľubomír Lőrincz, Attila Tóth, Gabriel Labai, Tomáš Szikora.

Strieborná plaketa:

Zoltán Bencz, Marián Dózsa, Gabriel Gáhy, Klára Ludasová, Attila Mészáros, Anna Šipošová.

Zlatá plaketa:

Mária Baloghová, Imrich Mészáros.

Diamantová plaketa:

Imrich Mojzes, Gabriel Varga.

Oceneným blahoželáme a všetkým darcom ďakujeme!

Foto: T. Vanya

Dosiahnuť takéto umiestnenie vyžaduje veľa seba-disciplíny a prísny režim. Sú to hodiny, týždne, mesiace a roky tvrdej driny. Odkedy tancuješ?

Tanec je od malička neodmysliteľnou súčasťou môjho života. Vyskúšala som si jeho rôzne podoby začala som športovou gymnastikou v štyroch rokoch, pokračovala som scénickým tancom na ZUŠ-ke, venovala som sa aj akrobatickému rock and rollu. Stále som však potrebovala cítiť rytmus a tak som ostala pri spoločenskom tanci, ktorý ma úplne uchvátil. Od deviatich rokov som navštevovala tanečnú školu, najprv v Nových Zámkoch, potom v Trnave, neskôr v Bratislave a v súčasnosti trénujem v Poprade a v Bratislave. Všetky tanečné kluby, v ktorých som pôsobila, ma významne obohatili. Získala som nielen cenné skúsenosti, ale i veľa tanečných priateľov.

mi trénermi z Nemecka, Ruska a Talianska. Niekedy je dosť náročné zladit' naše tréningové plány, keďže ja chodím do Bratislavy na gymnázium a môj partner študuje v Poprade. Dušan pochádza z Kežmarku a je viacnásobným majstrom Slovenska.

hali v príjemnom reprezentatívnom prostredí Spoločenského pavilónu. Mali sme veľkú podporu publika. Moderátorkou večera bola Alena Heribanová a v galavečeri vystú-

Tanec siaha na svet snov

V sobotu 16.2.2013 hostilo Európske hlavné mesto kultúry Košice tých najlepších slovenských tanečníkov. Konali sa tu Majstrovstvá Slovenska v 10 tancoch. Tanečný pár Nikoleta Csandová a Dušan Gruľa sa stali majstrami Slovenskej republiky v kategórii do 21 rokov v desiatich tancoch so ziskom nominácie na majstrovstvá sveta.

Aká bola atmosféra na majstrovstvách Slovenska?

Majstrovstvá otvárajú tanečnú sezónu a začínajú v januári. Naše prvé majstrovstvá boli tento rok 26. 2. 2013 v Trnave v štandardných tancoch, kde sme sa stali vicemajstrami. Tancovalo sa nám výborne, pretože sme mali veľkú podporu publika. Prišla nás podporiť

rodina a naši kamaráti. Majstrovstvá v desiatich tancoch sú však najnáročnejšou výzvou pre tanečníkov, pretože vyžadujú dôkladnú prípravu desiatich tancov, dobrú kondíciu a nasadenie. Košice sú nádherné mesto a veľmi rada sem chodím na majstrovstvá. Prvýkrát som tu bola na majstrovstvách v roku 2008. Majstrovstvá prebie-

pili Zdenka Predná a aktuálni majstri sveta v showdance Vladimír Karpov a Maria Tzaptashvili.

Aké sú vaše ďalšie plány do budúcnosti?

Kolotoč majstrovstiev Slovenska pokračuje v Banskej Bystrici svojím tretím dejstvom, a to v disciplíne latinsko-amerických tancov, na ktoré sa veľmi tešíme a intenzívne pripravujeme. Potom nás čaká séria povinných súťaží Slovenský pohár a množstvo zahraničných súťaží. Boli sme nominovaní na majstrovstvá Európy a majstrovstvá sveta, na ktoré

sa už veľmi tešíme. Naším cieľom je reprezentovať Slovensko na európskych a svetových súťažiach, čo najlepšie a prinášať mnohým radosť svojim tanečným umením.

Si plne vyčerpaná, máš aj nejaký voľný čas?

Štúdium je mojou prioritou, snažím sa dosiahnuť čo najlepšie výsledky. Tanec, pohyb, hudba a spev majú v mojom srdci hlboko zapustené korene a sú neodmysliteľnou súčas-

Ako prebieha príprava na majstrovstvá?

Tanec je umenie a nádherná symbióza tela a rytmu, ale tanec ako šport, prináša so sebou naozaj tvrdé tréningy. Majstrovstvá sú však vyvrcholením celoročnej prípravy a prezentujú sa tu najlepší tanečníci z celého Slovenska. Príprava zahŕňa pravidelné tréningy nielen tanečné ale aj kondičné, balet, strečing, sústredenia doma i v zahraničí, ktoré sú pre nás veľmi dobrou inšpiráciou. Spolupracujeme s domácimi, ale i zahraničnými

ťou môjho života. Baví ma aj štúdium jazykov a mala som možnosť študovať v Londýne, v Saint Julian's. a naposledy v Los Angeles. Vďaka tancu som však spoznala veľa slovenských aj zahraničných miest a tanečný svet je mojou druhou rodinou.

Tanec je najvzácnejším, najušľachtilejším z umení, pretože je jedným z mála umení, ktoré človek vytvára a zároveň aj sám stvára. Tanec siaha na svet snov. Je to cesta, na ktorej sa spájame s hlbšou úrovňou vedomia.

Ďakujeme za rozhovor a prajeme veľa ďalších úspechov.

**Mgr. Mária Tóthová
Presinská**

FAŠIANGOVÉ ČAJOVÉ POPOLUDNIE MIESTNEHO KLUBU DÔCHODCOV

Je tu čas fašiangov, čas ľudových zábav, plesov a karnevalov – obdobie od Troch kráľov do Popolcovej stredy.

Miestny klub dôchodcov pod vedením Márie Hamarovej 25. 1. 2013 zorganizoval pre svojich členov tradičné fašiangové popoludnie. Napriek nepriaznivému chladnému počasiu a šmykľavým cestám sa čoskoro naplnila veľká sála Obecného domu členmi Klubu dôchodcov. Veľký záujem o toto kultúrne podujatie príjemne prekvapilo vedenie a členov speváckeho zboru Rozmarín, ktorí sa už od rána pripravovali na toto veľkolepé podujatie. Viac ako 150 členov – seniorov sa zišlo preto, aby spolu s nami strávili jedno príjemné popoludnie plné zábavy a veselosti.

Pozvanie na akciu seniorov prijali i naši milí hostia z Obecného úradu na čele s pánom starostom, Ing. Mariánom Tóthom.

O zábavný kultúrny program sa postaral spevácky zbor Rozmarín so začiatkom o 13.00 hodine. Hodinový kultúrny program vo fašiangovom duchu sprevádzala naša dlhoročná moderátorka pani Alžbeta Bujáková. Po odznení prvej kytice ľudových piesní sa členovia speváckeho zboru premenili na ochotníkov, ktorí zahrali 3 veselé scény. Vesele scény rozveselili publikum a sálou zaznel veľký potlesk. Úspešné boli i sólové speváčky, ktoré zaspievali známe evergreeny. K dobrej nálade publika prispeli i kytice slovenských ľudových piesní. Spevácky zbor hrou na harmoniku sprevádzal Jozef Rémeš. Vo finále zazneli známe melódie operetných piesní. Aj touto cestou ďakujeme ctenému publiku za neustálu podporu potleskom.

Po zábavnom programe nasledovalo občerstvenie. Členky speváckeho zboru podávali hosťom obložené chlebičky, chutný ovocný čaj a čerstvo pečené pagáčky.

Zlatým klincom popoludnia bolo losovanie bohatej tomboly. Cien bolo neúrekom, takže bolo veľa šťastných výhercov. Do tomboly prispeli podnikatelia obce, organizácie ale aj jednotlivci, za čo im touto cestou ďakujeme. Po tombole nasledovala tanečná zábava seniorov. Hudbu zabezpečil

Jozef Rémeš. Všetci prítomní sa výborne zabávali, spolu si zaspievali a zatancovali na tanečnom parkete.

Fašiangová veselica trvala až do večera a po vydatnej

akcii seniori odchádzali do svojich príbytkov spokojní, s úsmevom na tvári k plnej spokojnosti organizátorov podujatia. Tešíme sa, že touto fašiangovou veselnicou sme prispeli k dlhému radu tvrdošovských zábav, aby sa skrátilo obdobie tuhej zimy – podľa pránostiky „Krátke fašiangy – tuhá zima“.

Valéria Bírócziová,
kronikárka Klubu dôchodcov

Milan Árendáš

FAJANSA

V Galérii Ústredia ľudovej umeleckej výroby v Bratislave bola inštalovaná výstava Milana Árendáša s názvom Fajansa (31. 1. 2013 – 4. 5. 2013).

„Pre životaschopnosť každého remesla je potrebné, aby malo takých majstrov, ktorí nielen pokračujú v jeho zachovávaní, ale rozvíjajú ho vlastným

spôsobom. Milan Árendáš je jedným z nich“, hovorí kurátorka výstavy Eva Ševčíková.

Milana Árendáša možno charakterizovať ako zručného džbankára a kachliara, zároveň skvelého maliara s originálnym autorským rukopisom, ktorý používa glazúry a farby blízke fajanse starších období. Pre Árendášovu keramiku je typická osobitá farebnosť, ktorú získava vlastným miešaním farieb. Má rád zemité tóny, jeho farby sú plastické, majú svoju vlastnú štruktúru. Výstava zároveň dokumentuje ako sa pôvodné džbankárske remeslo prenieslo na inú plochu, ktorého výsledok slúži výsostne funkč-

nému účelu, no technológia a dekoratívnosť fajansy zostáva. To všetko poukazuje na rôzne podoby vzácného remesla, ktorého znalosť umelec vo svojej tvorbe využíva.

Výstava Milan Árendáš – Fajansa v Galérii ULUV sa stala pre umelca podnetom pre vytvorenie novej kolekcie výrobkov, s novým dátumom výroby, no verných jeho vlastnému citeniu tvarov, farieb, ornamentov. Súčasťou výstavy je aj súbor kachlíc, ktoré sú ukážkou z rôznych kachliarskych realizácií. Tie dokumentujú ako sa džbankárske remeslo prenieslo na inú plochu, kde výsledok slúži výsostne funkčnému účelu, no technológia a dekoratívnosť fajansy zostáva. To všetko poukazuje na rôzne podoby vzácného remesla, na výnimočnosť fajansy Milana Árendáša, ktorá je dôkazom toho, že dosiahnuť majstrovstvo starých majstrov je možné aj v súčasnosti.

Text a fotografie sú prevzaté od Ústredia ľudovej umeleckej výroby v Bratislave, www.uluv.sk.

POKÚSME SA ŽIŤ V SYMBIÓZE S PRÍRODOU

Na konci Ovocnej ulice sa rozprestiera lúka. Pred vstupom na toto územie nás víta tabuľa, na ktorej je tento oznam: „Územie európskeho významu- 4. stupeň ochrany.“ Jednu časť tohto chráneného územia tvorí Rácovo jazero, ktoré je súčasťou Panských lúk, patriacich do Európskeho systému chránených území. Výmera tejto miestnej lokality vnútrozemských slanísk a slaných lúk je 77, 97 ha. Žije tu viacero chránených živočíchov, jedna z nich je Kunka červenobruchá. Aj z oblasti rastlinnej ríše je tu mnoho chránených rastlín. Okrem Paliny tu rastie Skrytka ostatná, ktorá kvitne od júla do októbra.

V lete je táto lúka sťa pestrofarebný koberec. Aby sa malé krehké rastlinky mohli rozvíjať, kvitnúť a následne roztrúsiť semienka, je potrebné im pomôcť formou kosby a spásania trávnych porastov ovcami. Rácovo jazero v zimnom období využívajú najmä deti, ktoré sa na ľade šmýkajú a korčuľujú. Ľadom nepohrdnú ani dospelí, ktorí si zahrajú hokej. Od jari do jesene jazero láka rybárov, ktorí udicou v ruke presedia pri rybárčení dlhé hodiny. Nie každý prístupuje k prírode s úctou a preto je potrebné každoroč-

ne vyčistiť územie od zanechaných PET fliaš, plechoviek od nápojov alebo papierových odpadkov.

Pri jarnom upratovaní na Rácovom jazere terajší žiaci ôsmeho ročníka Základnej školy Jána Amosa Komenského vyzbierali 20 vriec spomínaného odpadu. Za ich obetvú prácu im patrí vďaka.

Za posledných 20 rokov o túto lokalitu sa intenzívne začal zaujímať nielen úrad životného prostredia, ale aj občianske združenia na ochranu slanísk a slancov. Zakázali zasahovať do prírody. Za tých pár rokov, čo ľudská ruka nezasahovala do tejto chránenej prírody, veľkú časť jazera vyplnilo rákosie. Na naliehanie okolo jazera žijúci obyvateľov ochranári povolili skosenie rákosia. Jazero vplyvom suchého leta a minimálnych zrážok vyschýnalo. Veľké množstvo rýb uhynulo. Boli medzi nimi mierečné štúky, kapre veľa karsov. Tieto ryby rástli viac rokov, no v roku 2013 si rybári nezalovia. Aby sa to nezopakovalo, bolo by potrebné vyhlbiť dno jazera.

Nastali ideálne podmienky na kosenie rákosia, takže sa do prá-

ce pustili Igor Bence, Róbert Pintér a Róbert Balázs. Veľkú plochu rákosia skosili za niekoľko dní. Práca bola ťažká, namáhavá, počasie bolo kruté. Boli obrovské horúčavy.

Na dne vyschnutého jazera sa objavil rôzny odpad a smeti. Mladí ľudia sa ujali vyčistenia dna jazera a jeho okolia. Boli to Ing. Igor Bence, Alexandra Benceová, Peter Marenčák, Márk Pintér a Zoltán Balázs. Smeti a vysušené rákosie odviezli pracovníci PVS a Poľnohospodárskeho družstva na skládku odpadu.

Chránená oblasť nadobudla pôvodnú podobu. Je dôležité aj naďalej sa starať a ochraňovať prírodu pre budúce generácie. Všetkým, ktorí sa postarali o skultúrnenie tejto mikrolokalitu, patrí úcta a vrelá vďaka.

Alexandra Benceová

NAŠA OBEC V ROKU 1953 OČAMI ŽO LANGEROVEJ

Začiatkom roka 2012 Obecný úrad v Tvrdošovciach navštívila skupinka študentov Vysokiej školy múzických umení. Študenti pripravovali svoj prvý školský film a nás žiadali o pomoc pri získavaní informácií o pani Žofii Langerovej. Keďže sme jej meno počuli prvýkrát a ani po spoznaní príbehu pani Žofie sme toho veľa nepomohli, požiadali sme divákov miestnej káblovej televízie o pomoc. Prvú výzvu sme odvysielali v nedeľu 12. 2. 2012 a potom sme už len zbierali fotky, telefónne čísla a najmä zaujímavé príbehy.

Kto bola Žofia Langerová?

Životopis Žofie Langerovej vydalo vydavateľstvo Marenčin PT, spol. s r.o., Bratislava s názvom „Vtedy v Bratislave“ a s podnadpisom „Môj život s Oskarom L.“. „Napísala ju Žofia Langerová, manželka Oskara Langeru, ktorý celé päťdesiate roky sedel v komunistickom väzení, napriek tomu, že sám bol pravo-

sať rokov a stále veril, že to má akýsi hlbší zmysel, bol to skrátka veriaci komunista.“ Žo Langerová, rodená Zsófia Bein sa narodila v Budapešti v roku 1912. V roku 1934 sa vydala za slovenského ľavicového intelektuála Oskara Langeru. Pred nacistickým nebezpečenstvom Žofia s manželom a dcérkou Zuzanou odišla do emigrácie do USA, kde žili do roku 1946, keď sa vrátili na Slovensko. Usadili sa v Bratislave a narodila sa im druhá dcéra Táňa. Oskara Langeru v roku 1951 v súvislosti s procesom s Rudolfom Slánským uväznili a odsúdili. V roku 1953 v rámci Akcie B Žo Langerovú s deťmi deložovali do Tvrdošoviec. Práve tu začína byť jej príbeh zaujímavý aj pre našich čitateľov. Milan Lasica na zadnej strane obalu knihy píše: „Kto sa chce niečo dozvedieť o našej vlastnej minulosti, mal by si prečítať túto knihu.“

Aj preto som sa rozhodla citovať niekoľko odsekov, ktoré nám pomôžu lepšie spoznať našu obec, našich predkov, ako ich videla Bratislavčanka v roku 1953.

Tvrdošovce na prvý pohľad

„Dedina, v ktorej sme dostali jednu izbu s kuchyňou po starom mládenčovi, čo bol na nútenej práci v baniach, ležala na veľmi úrodnej pôde a bola známa svojim blahobytom.“

A nebola ani taká malá – žilo v nej niekoľko tisíc obyvateľov. A hoci jej chýbali všetky

prednosti mesta, neposkytovala nič z toho, čo sľubuje život na vidieku. Rady dlhých, omietnutých, ale už dávno nie bielych domov s malými oblokmi stáli pri hlavnej ceste bez chodníkov. Z cesty bolo – podľa ročného obdobia či počasia – blato hlboké po kolená, alebo pás oslepujúceho rozvíreného prachu. Tu a tam stál nejaký úbohý, sotva do ľudskej výšky siahajúci agát, nikde ani najmenší kúsok trávnika, jediný poriadny strom, ktorý by poskytol trochu tieňa v horúcich letných dňoch, nikde ani jedinej kvetiny s výnimkou cintorína, kde sa pokúsili zasadiť niekoľko kríkov. A kytice na hrobch sa pri pohľade zblíža ukazovali ako voskové. Záhradky za domami z cesty nebolo vidieť, ale aj v nich sa tých pár kvetín tlačilo spolu so zemiakmi a inými prozaickými rastlinami.“

„Jar v ten rok prišla neskoro, a keď sme dorazili do našej dediny, blato bolo ešte vždy zamrznuté a kde-tu ležali flaky špinavého snehu. Bolo už tma, keď sme konečne vyprázdnili nákladné auto, a len čo auto zmizlo, zistila som, že chýbajú dva kufre so šatstvom a malý hodvábný orientálny koberec. Bola to pamiatka z Budapešti, jediná vec, ktorú som mala z domu môjho detstva a ktorá mala v celom sťahovacom náklade nejakú cenu. Z praktického hľadiska bolo šatstvo skutočnou stratou, no myslela som len na to, ako to bude s kobercom, ktorý bol tiež zapísaný v zozname na skonfiškovanie.“

Náš domáci, pán Kovács, bol jediný, čo ostal v obci z rodiny, ktorá – súdiac podľa veľkosti a polohy domu – musela byť jednou z tých bohatých, čo sa venovali obchodu. Nízka dlhá budova ohraničovala veľký dvor, na ktorom stáli stodoly, maštale a všakovaké dielne.

Brat pána Kovácsa – do jeho bytu nás polícia nasťahovala – bol, ako sa ukázalo, majiteľom teraz prázdneho a zadbeneho mäsiarstva v prednej časti domu. Ďalší brat s rodinou dostal svoj „biely lístok“ pred dvoma rokmi, čo znamenalo deportáciu do Sudet, kde mali zaplniť miesto po vysídlených Nemcoch. Pán Kovács bol tiež na čiernej listine ako kulak a bol dokonca taký „čierny“, že družstvo, do ktorého odmietal vstúpiť v časoch najväčšieho nátlaku, by ho už dnes nebolo mohlo prijať, ani keby zmenil postoj – čo on aj tak nemienil urobiť. Po týždni väzenia ho prepustili, družstvo mu zabralo pôdu aj dobytok a jemu prideliť niekoľko hektárov kdesi ďaleko, asi dve hodiny cesty vozom. Počula som ho odchádzať na pole okolo pol štvrtej ráno. Nikdy som nevedela pochopiť, ako to všetko zvládol sám, s dvoma koňmi, ale nech už ako kulak akokoľvek vykorisťoval, pracovať vedel. Jeho žena ostávala doma s dvoma dievčatkami, s tretím dieťaťom na ceste, a starala sa o niekoľko sliepok, kačíc a jednu kravu, ktorú im nechali. Mávali vždy aj jedno prasa, ale to bolo ilegálne, takže bolo dobre ukryté.“

Deportácia – trest alebo požehnanie

„Dobrá pôda v zeleninových záhradkách, trpezlivosť ľudí a všeobecná nenáročnosť vidieckeho životného štýlu ro-

verným komunizmom. Alebo práve preto. Asi dnes málokto vie, kto boli manželka Langerovci. Možno trochu osvieži vašu pamäť skutočnosť, že to boli rodičia kedysi populárnej speváčky Zuzky Lonskej. Jej matka, Žofia, prežila ťažkých desať rokov v nádeji, že jej manžel sa vráti. Čakala, dúfala a deň za dňom sa presviedčala, že jej muž neobetoval svoj život správnej myšlienke. Píše o údele ženy, ktorej muž bol vo vykonštruovanom procese odsúdený na vyše dvad-

bili náš život ľahší, dokonca normálnejší, ako bol v hlavnom meste. Boli tu iba tri obchody: jeden potravinový, jeden zelovoc, väčšinou prázdny, a jeden obchod s obuvou. A zatiaľ čo ženy v Bratislave stále za niečím lietali, hodiny stáli každý deň vo frontoch a často sa zbytočne naháňali, keď sa rozšírila správa, že niekde dostať jablká či nylonové pančuchy, my sme tu mali dobrý denný prehľad o situácii. Ak sa náhodou stalo, že prišla zásielka syra, niekoľko kíl citrónov alebo sud naložených rýb, či sa nám ušiel náš diel alebo nie, človek za tým nemusel behať alebo stáť v rade. Nylonové pančuchy a podobné veci tu neboli zaujímavé. A keďže obyvateľstvo tvorilo pevne zjednotený blok režimu, nebolo tu ani toho tiesnivého strachu pred udavačmi. Vládu predstavovalo niekoľko nasadených prisťahovalcov, funkcionári, ktorí sa tešili z dobre platených sinekúr, a keďže boli ešte prostoduchejší a nekompetentnejší ako ich mestskí kolegovia, veľmi sa v práci nenamáhali a dali sa dosť ľahko podplatiť či obísť. Deportácie, nútená kolektivizácia, znárodnenie závodov, tá spočiatku nepretržitá prítomnosť polície a politických aktivistov, posielanie ľudí do práce v baniach – to všetko tu prebehlo asi pred piatimi rokmi.

Pomery sa stabilizovali, život bol taký, aký bol, a ľud sa usiloval urobiť z neho to najlepšie, čo sa dalo.

Pre nás, osobitne pre Táňu, sa deportácia v tom období ukázala skôr požehnaním ako trestom. Dieťa pilo čerstvé mlieko priamo od kravy, a keď šlo navštíviť svojich kamarátov, mohla som si byť istá, že domov príde s veľikánskym krajcom chleba s masťou a s cibuľou v ruke či obhrýzajúc kuracie stehno.

V súlade s novým poriadkom bola v obci aj nová škôlka. Ale keďže ženy boli staromódne, nebolo v nej nikdy viac ako päť či šesť detí. Nechávala som tam Táňu každý deň na niekoľko hodín, hlavne aby sa najedla. Škôlka dostávala osobitné prídely a tie dve „tety“, ktoré mali na starosti

obedy, ich varili s inšpiráciou a oddanosťou, typickou pre maďarské ženy v kuchyni.

Táňa pribrala a zružoveli jej líca. Voda zo studne na dvore

Kováčovcov sa dala použiť len na pranie a umývanie. Na pitie a varenie bolo treba vodu nosiť z komunálnej artézskej studne. Bola od nás vzdialená iba niekoľko sto metrov, no mne tá cesta, keď som niesla dve plné vedrá zavesené na tyči cez plecia, pripadala veľmi dlhá. Mali sme elektrinu, ale prúd každý večer na niekoľko hodín vypínali a petroleja i cylindrov bol trvalý nedostatok. Sviečky vôbec nebolo dostať.“

Výmena peňazí

„Začiatkom júna 1953 však náš odlahlý kút zasiahla politická realita takým spôsobom, že sa nedala ignorovať. Odrazu malo päťdesiat korún v hotovosti hodnotu jednej koruny a vklady na bankových knižkách nižšie ako päťtisíc korún stratili na hodnote v pomere jedna k desiatim. Sedliaci skrývajú úspory väčšinou v matraci či v starej pančuche, lebo zvyčajne majú ďaleko do najbližšej banky. Výmena peňazí sa konala na národnom výbore. Stáli sme tam ticho v rade, disciplína bola dobrá, nikto sa nesťažoval, no úradníci z hlavného mesta na nás vykrikovali, akoby sme boli banda zločincov.

Navonok nemal nikto taký majetok, aby bol osobitne po

stihnutý, no potom sme sa dozvedeli o samovražde istého mladého páru. Šetrili si peniaze na kuchynský nábytok a stáli naň v rade v najbližšom meste. Teraz by nemohli zaplatiť ani jednu stoličku.“

Po dvoch rokoch pobytu v Tvrdošovciach sa pani Žofia s dcérou ilegálne vrátila späť do Bratislavy. Aj keď fakty, ktoré uvádza sú subjektívne, predsa je zaujímavé spoznávať toto obdobie z pohľadu mešťaniky, ktorá po prekonaní ťaž-

kostí samotného deportovania rodiny z Bratislavy a väzenia jej manžela, medzi Tvrdošovčanmi prežila dva roky. V obci mala priateľov, s ktorými si navzájom pomáhali, i keď často spomínaní Kováčovci boli vlastne Juhászovci. Našla si v obci prácu, bola nápomocná pri písaní úradných listov v slovenčine, neskôr sa zamestnala v lekárni.

Neľahká životná púť pani Žofie sa istý čas prelínala so životmi Tvrdošovčanov, pre mňa to bolo zaujímavé a vzácne čítanie.

LB

BRÚSENIE VIDIOVÝCH PÍLOVÝCH KOTÚČOV

OSTRENIE

ŠRANKOVANIE

ČISTENIE
PÍLOVÝCH
KOTÚČOV

OSKÁR MOLNÁR
NOVÁ CESTA 25, TVRDOŠOVCE
0903 605 499

DEŇ NARCISOV

Pred 17 rokmi odštartovala Liga proti rakovine unikátny projekt - zbierku **Deň narcisov**. Počas rokov sa vypracoval vďaka dôvere ľudí a skvelej organizácii LPR v **najväčšiu verejnoprospešnú finančnú zbierku na Slovensku**.

Takmer 95% populácie Slovenska tento projekt pozná a hodnotí ho pozitívne. (Zdroj: prieskum Soria&Grey, máj 2006)

Cieľom Dňa narcisov je vniesť problematiku boja proti rakovine ako aj pravdu o súčasnom postavení chorých na Slovensku bližšie k ľuďom - do ulíc, aby sa z choroby nestal strašák, ale fakt, ktorý ľudí spája. Deň narcisov sa už tradične koná **v apríli každého roka**. Jeho symbolom je **žltý narcis** - kvietok jari a nádeje, ktorý si ľudia pripínajú v tento deň na svoj odev, aby aj týmito spôsobom vyjadrili solidaritu s osobami postihnutými rakovinou.

Deň narcisov každoročne pomáhajú popri sekretariáte LPR organizovať stovky spoluorganizátorov po celom Slovensku. Sú to pobočky LPR, školy, spolky, mestá, skautské oddiely, kluby dôchodcov, združenia SČK a mnoho iných ľudí dobrej vôle. Počas jediného dňa vyrážajú do ulíc miest a obcí s pokladničkami, aby mala verejnosť možnosť vhodiť do neľubovoľný príspevok a mohol sa tak pridať k veľkej rodine „narciskov“. Ostatné formy príspevku sú vkladom na účet LPR alebo v posledných 4 rokoch aj zaslaním SMS v sieti mobilných operátorov. (bližšie o možnostiach príspevkov sa dočítate kliknutím na jednotlivé ročníky Dňa narcisov).

Okrem toho LPR SR podporujú aj mnohí partneri, ktorí sponzorsky umožňujú znášať náklady organizácie a zabezpečenia Dňa narcisov.

Financie vyzbierané v Deň narcisov prerozdeľuje LPR späť do projektov, na ktoré prichádzajú žiadosti zo všetkých regiónov Slovenska. Generálna rada LPR rozhoduje o prerozdelení výťažku v troch hlavných oblastiach a to:

- **psychosociálna starostlivosť o onkologických pacientov a služby pre zlepšenie kvality ich života i života ich najbližších**
- **výchova, informovanosť a prevencia zameriavajúca sa nie len na pacientov, ale na širokú verejnosť a najmä na mládež**
- **prenos výsledkov klinického a základného výskumu do diagnostiky, lieč-**

by a rehabilitácie onkologických pacientov

Všetky vyzbierané peniaze teda LPR SR vracia do spoločnosti a do vlastných projektov, ktorými priamo poskytuje služby a pomáha tým, ktorí bojujú s rakovinou.

V našej obci sa do zbierky zapája Základná škola Jána Amosa Komenského. Tento rok to bude už po piatykrát. Veríme, že sa svojou troškou podieľame na niečom veľkom a osožnom. Teší nás, že našich žiakov môžeme vychovávať v duchu spolupatričnosti a vzájomnej pomoci. Sme presvedčení, že finančná zbierka sa dostáva na patričné miesta a skutočne pomáha tým, ktorí sú na takúto pomoc odkázaní.

Rozdelenie výnosu finančnej zbierky Deň narcisov 2012 si v skratke môžete pozrieť v nasledujúcej prílohe tohto príspevku. Podrobný rozpis nájdete na internetovej stránke Ligy proti rakovine.

HRUBÝ VÝNOS ZBIERKY:
1.005.159,66 EUR
ČISTÝ VÝNOS ZBIERKY:
975.645,12 EUR

Na základe žiadostí zaslaných na Ligu proti rakovine z celého Slovenska, Generálna rada LPR určila rozdelenie výnosu verejnej finančnej zbierky Deň narcisov 2012 do nižšie uvedených oblastí nasledovne:

1. MEDICÍNSKE A VÝSKUMNÉ PROJEKTY, MEDICÍNSKE SLUŽBY A HOSPODÁRSTVO

2. PSYCHOSOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ O ONKOLOGICKÝCH PACIENTOV A ICH RODINY:

- *letné tábory pre detských onkologických pacientov, rekondično-rehabilitačné pobyty onkologických pacientov:*
- *relaxačné týždňovky pre onkologických pacientov,*

- *projekty, programy a prevádzka centier pomoci (BA, KE, MT)*
- *finančná pomoc pre soc. slabšie skupiny onkologických pacientov*

3. PROJEKTY A PROGRAMY ZAMERANÉ NA ROZVOJ VÝCHOVY, INFORMOVANOSTI A PORADENSTVA

4. ČIASKA PONECHANÁ NA ZABEZPEČENIE REGIONÁLNYCH POTRIEB A PODPORY ORGANIZAČNÝCH ZLOŽIEK LPR SR

Najbližší deň spolupatričnosti a nádeje, čiže Deň narcisov bude prebiehať dňa 12. 4. 2013.

Spracovala: PaedDr. Judita Juhászová

Zdroj: <http://www.lpr.sk/>
aktivity,-projekty/den-narcisov/

INTEGRÁCIA V ŠKOLSTVE

Každý deň vchádzame do školy s vnútorným pocitom, odovzdať žiakom toho čo najviac. Niektorí žiaci to prijímajú s ľahkosťou a s úsmevom na tvári, iní s obavou a so strachom v očiach. Niekedy naozaj stačí len trochu sa vžiť do kože detí, pochopiť akú neskutočnú námahu musia niektoré deti vynakladať na to, aby v zošite dokázali úhladne napísať vetu, prečítať text, vyrábať príklad, alebo napísať diktát. V takýchto prípadoch by mala škola ponúknuť zákonným zástupcom dieťaťa možnosť školskej integrácie.

Integrácia znamená začlenenie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Samostatné začlenenie nestačí, a nie je ani efektívne bez správnej výučby, bez správneho postupu pedagóga. Takýto žiak potrebuje úľavu v celom vyučovacom procese, podľa odbornej správy psychológa a špeciálneho pedagóga. V správe sa môžeme dočítať o akú poruchu

sa jedná, aké úľavy navrhuje odborník a ako má správne postupovať pedagóg.

Integrácia je proces pre všetkých. Nestačí o nej len hovoriť, nestačí ju len realizovať, dôležité je naučiť sa s ňou žiť. Má svoje psychologické a sociálne aspekty. Školský výkon dieťaťa je na jednej strane ovplyvnený jeho reálnymi dispozíciami, na druhej strane neadekvátnymi nárokmi na jeho výkon, ktoré nezodpovedajú jeho možnostiam a potrebám.

Škola je po rodine pre dieťa najvýznamnejším prostredím. Interakcie v nej majú vplyv na školský výkon, vývin osobnosti dieťaťa, ktoré sa nemôže vyhnuť sústavnému porovnávaniu so „zdravými“ rovesníkmi. Každé dieťa, žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami musí cítiť, že je akceptované. Úspešnosť jeho integrácie závisí od ochoty a záujmu učiteľa pracovať so žiakom, od poznania jeho zdravotného stavu,

kognitívnych schopností, emočného nastavenia, didaktických postupov, ktoré čo najefektívnejšie pomôžu učiteľovi stanovovať ciele vyučovania a učenia sa žiaka, ale samozrejme aj od rodičov, ktorí by mali usmerniť a pomôcť svojej ratolesť.

V posledných rokoch sa v našom školstve udiali závažné zmeny. Školský zákon vymedzuje základné pojmy školskej integrácie. Pojem školská integrácia používaný v niektorých paragrafoch školského zákona je synonymom pojmu školské začlenenie. Oba pojmy označujú ten istý proces. Integrovaný žiak sa považuje podľa platnej legislatívy ako „žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami“ (ďalej len ŠVVP) to znamená, že sa jedná o dieťa, ktoré má zariadením výchovného poradenstva a prevencie diagnostikované špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby. Táto potreba je požiadavka na úpravu podmienok, obsahu,

foriem, metód a prístup vo výchove, ktoré vyplývajú z jeho zdravotného znevýhodnenia. Do kategórie žiakov so ŠVVP patrí: žiak so zdravotným postihnutím, žiak chorý alebo zdravotne oslabený, žiak s vývinovými poruchami, žiak s poruchou správania.

V našich školách sa najčastejšie stretávame s vývinovými poruchami, do ktorých je zaradená aj vývinová porucha učenia. Výchova a vzdelávanie žiakov s poruchami učenia prebieha podľa školského zákona: v triede bežnej základnej školy, spolu s ostatnými žiakmi, alebo špeciálnej triede v základnej škole. Škola ako výchovno-vzdelávacia inštitúcia má byť otvorená pre vzdelávanie všetkých detí bez rozdielu, teda aj pre deti v určitom zmysle znevýhodnené. Začlenené vzdelávanie má týmto deťom pomôcť predovšetkým v procese ich prirodzeného začleňovania sa do pracovného aj do sociálneho života v spoločnosti.

O postupoch pri individuálnej integrácii sa môžete dočítať v budúcom čísle.

PaedDr. Silvia Tóthová

ČO S JARNOU ÚNAVOU?

Za únavu môže pracovné nasadenie, stres, nevyvážená strava, nedostatočný príjem vitamínov, nedostatok fyzickej aktivity či nedostatok spánku.

Najväčšiu záťaž pre imunitný systém však predstavujú obdobia výrazných teplotných zmien. Citlivosť na zmeny počasia sa u jednotlivcov líši. Je však dokázané, že na jar a na jeseň sa zvyšuje počet tých, ktorí trpia úzkostnými stavmi, depresiami či únavou.

Jarná únava je u zdravého človeka prirodzenou reakciou na uplynulú zimu a zvyčajne rýchlo odznie. Zima je čas na oddych a regeneráciu tela. Lenže dnešný človek trávi väčšinu dňa v práci a v strese. Únava, pocit absolútneho vyčerpania a sklony k depresiam preto vyvrcholia na jar. Únava je z medicínskeho hľadiska subjektívnym príznakom, ktorý sice každý vníma veľmi citlivo, ale len ťažko ho možno potvrdiť vyšetrením.

Únava ako ochranný signál

Zmenou životosprávy a pohybom sa únavy dokážeme zbaviť alebo ju aspoň zmierniť. Nedostatok vitamínov, ktorý sa na jej vzniku výrazne podieľa, môže totiž vyvolať ďalšie problémy – napríklad vypadávanie vlasov, lámavosť nechťov, suchú pokožku.

Únava nás sprevádza po celý život. Sú situácie, keď už máme všetkého dosť, napriek tomu ju premáhame a pracujeme. Únava však nie je samoučelná, zohráva v ľudskom tele dôležitú a varovnú úlohu a mali by sme ju tak aj prijímať. Je to ochranný signál nášho tela. Najmä s príchodom jari sa mnohí cítia neprimerane unavení, malátni, bez energie. Predkovia sa únave bránili rôzne. Napríklad pôstom alebo rôznymi bylínkovými kúrami. Únava totiž súvisí s biorytmami, ale aj so skladbou potravy. Počas zimy totiž prirodzene jeme menej ovocia a zeleniny.

Navyše sa pohybujeme v prostredí plnom škodlivín, dýchame čoraz viac smogu, ktorý naše telo tiež oslabuje.

Ako sa teda jarnej únave vyhnúť?

Telo je možné vzpružiť dostatočným množstvom vitamínov skupiny B, mangánu, fosforu, horčíka a jódu. Pomôže strava bohatá na vitamín C, ktorý zvyšuje odolnosť. Zanedbateľná nie je ani jeho schopnosť znižovať hladiny cholesterolu v krvi. Preto sa na jar odporúča konzumovať zeleninu bohatú na céčko – najmä papriku, kapustu a hlávkový šalát.

Pri nedostatku vitamínu D sa nám zas dostatočne netvorí hormón dobrej nálady – sérotonín. Ovocie a zeleninu by sme mali jesť denne, v ideálnom prípade až pol kila v pomere dve tretiny zeleniny, tretina ovocia. Mlieko a mliečne výrobky sú zas zdrojom vápní-

ka, fosforu, horčíka, draslíka, sodíka a stopových prvkov železa, zinku a medi.

Proti zlej náladě sa dá bojovať pohybom. Ten, kto sa celú zimu dostatočne pohybuje a využíva výhody tohto ročného obdobia a zároveň sa udržiava v kondícii, nemusí žiadnu únavu na konci zimy pociťovať. Podľa odborníkov majú s jarnou únavou problém najmä ľudia, ktorí sú cez zimu pasívni a trávia väčšinu času v teple domova bez pohybu.

TVRDOŠOVSKÝ ŠPORTOVÝ KLUB OSLAVUJE 90 ROKOV

Činnosť športového klubu našej obce sa zrodila na základnej škole v katolíckom chlapčenskom spoločenstve na konci 19. stor. a začiatkom 20. stor. V tom období sa už uskutočňovali rozličné športové slávnosti mladých pod vedením pedagógov.

by som chcel upozorniť na fakt, že Maďarský futbalový zväz bol založený v roku 1901, kým Slovenský futbalový zväz až v roku 1938.

O začiatkoch hovoria zápisky pána učiteľa Imricha Krompachseka z rokov 1927-1934 v kronike:

„Riadne, so základnými stanovami a úradne schválený športový klub bol založený v roku 1921, zaoberal sa výlučne rozvíjaním futbalu. Čestným predsedom bol Haliczky Z. Vojtech,

sme pravidelne uskutočňovali zápasy.”

V kronike sa neskoršie píše, že bez peňazí sa šport rozvíjať nedá a preto futbalisti organizujú v roku 1929 tanečnú zábavu, z ktorej výťažok venujú na nevyhnutné výdavky.

V štvrtom čísle časopisu NZO z júla 1931 sa píše: „Pri slávnostnej ceremónii bolo odovzdané ihrisko Tvrdošovského športového klubu. Pri tejto príležitosti tu hosťovalo mužstvo z Galanty, po peknom vyrovnanom zápase nakoniec zvíťazilo 2:1.

V čase hospodárskej krízy v roku 1932 športový klub kvôli naplneniu prázdnej pokladnice organizuje silvestrovskú zábavu. V septembri organizuje zápas s mužstvom „old boy“ z Palárikova, po ktorom nasleduje tanečná zábava.

V roku 1937 prvýkrát naše mužstvo porazilo mužstvo Galanty. Odmenou bola fľaša hrškovic v reštaurácii „Csesznik“ (stála naproti pekárne).

V roku 1938 sa Tvrdošovce znovu stali súčasťou Ma-

ďarska. Majstrovská súťaž zanikla a do konca 2. svetovej vojny hrali futbal iba juniori do 18 rokov. Medzi nimi si zahral na jeseň v roku 1942 svoj prvý majstrovský zápas ako 16-ročný môj otec, Bara Mihály. Spomína si takto: „Ráno o 5.-ej hodine nám odchádzal vlak cez Šurany do Vrábels. Naspäť nám šiel vlak iba po Šurany, odtiaľ sme šľapali pešo cez chotár. Domov sme sa dostali okolo šiestej. Dobré sme sa bavili. Jeden z našich fanúšikov, Szvetko (Csefi) Antal, mal so sebou aj harmoniku. Celú cestu nám vy-

gov. Tieto športové podujatia sa konali na školskom dvore alebo na „Akománi“ ročne 1-2 krát. Rozvíjajúce sa športové aktivity prerušila vojna, pretože učitelia narukovali do vojny a v budove školy sa zriadila nemocnica.

Mili čitatelia!

Už niekoľko rokov hľadám odpoveď na otázku, ako sa jedna civilná organizácia, ktorá „bosými nohami a handrovou loptou“ začínala svoju činnosť, mohla udržať 90 rokov, z čoho čerpala silu, ako sa dokázala popasovať s vojnou, hospodárskymi zmenami a zmenami politického systému?

Presný recept som neobjavil, ale v 90-ročnej histórii Tvrdošovského športového klubu som sa dopracoval k udalostiam, ktoré možno poskytnú isté vysvetlenia mojich úvah. Spätný pohľad do minulosti mi poskytnú jednak zápisy uplynulých rokov v kronikách, jednak výpovede stále žijúcich členov športového klubu. Posledných 40 rokov budem hodnotiť na základe vlastných skúseností. Vyzdvihnúc úspechy zakladateľov

miestny kňaz, predsedom bol Štefan Adamecz, riaditeľom bol učiteľ Vincent Garavölgyi.”

Petrín Schrank Tibor, jeden zo zakladajúcich členov si spomína takto:

„Zo začiatku sme do handrovej lopty kopali bosí. Postupne sme si vybudovali lepšie podmienky, kým nenadšiel 1. máj 1922, kedy sme si mohli zahrať ozajstný futbalový zápas. Postavili sme si drevené brány, vyznačili sme si hraciu plochu – ihrisko sme vtedy ešte nemali na Akománskej lúke. Ďaleko od dediny. Zhruba 200 ľudí zvedavo, avšak bez povzbudzovania sledovalo zápas – nezvyčajnú parádu. My - hráči, sme bojovali srdcom i dušou proti novozámocnému mládežníckemu mužstvu. Stretnutie sa skončilo remízou 1:1. Gól za naše mužstvo kopol Max Schönberger. Od roku 1923

O rok neskôr, v apríli roku 1930, sa zorganizoval kultúrny večer. Fotografia z tohto roku dokumentuje už elegantnú športovú výstroj futbalistov, zodpovedajúcu vtedajšiemu módnemu trendu.

V kronike z júla 1930 sa píše: „Športu oddaná mládež Tvrdošovci sa neuspokojí s úspechmi v úzkom športovom kruhu, dúfajúc v úspechy, chce súťažiť pred širšou verejnosťou.” Vypracujú základné pravidlá. Vstúpia do radov Maďarského futbalového zväzu. V týchto rokoch regionálny týždenník „Nové Zámky a okolie“ (NZO) podáva pravidelné správy o činnosti a výsledkoch športového klubu.

Športový klub okrem výstroja a vhodného ihriska potrebuje zabezpečiť priestory na hygienu pre futbalistov po zápase a prepravu futbalistov.

hrával a my sme spievali. Nielen vo vlaku, ale aj cestou cez chotár. Cestovný lístok na vlak nám zabezpečil reverend Vajay, ktorý bol zároveň našim vedúcim.”

Po 2. svetovej vojne, v marci roku 1946, na prvej majstrovskej súťaži naše mužstvo privítalo futbalistov zo Šurian. Na konci zápasu vypukla hromadná bitka, kvôli čomu vylúčili naše mužstvo zo súťaže. Vďaka policajnému veliteľovi sa podarilo očistiť česť nášho futbalového zväzu. Síce pod novým menom – ŽelezničiarSKy Šport Klub Tvrdošked- ale dôležité bolo, že mohol pokračovať v majstrovských zápasoch. Vtedy sa predsedom zväzu stal Ferencsik, ktorý pôsobil ako vedúci železničnej stanice.

Pod týmto názvom zväz fungoval dva roky, následne ho v roku 1948 premenovali na TJ Sokol Tvrdošovce. Zároveň sa začalo

stvo klubu bolo takmer totožné s vedením poľnohospodárskeho družstva, čím sa zabezpečilo pevné finančné zázemie a vytvorila príjemná atmosféra k rozvoju športu. Viac ako 100-členov i fanúšikov podporovalo chod klubu.

Kríza v rozvoji tvrdošovského športu nastala v 80.-ych rokoch. Prestavba ihriska, zatravnovanie, tréningy na škvarovom ihrisku mali za následok pokles kvality športových výkonov našich futbalistov. V ťažkom období sa vedenia ujíma László Szabó. Finančne zabezpečovalo vedenie organizovaním športových akcií, tanečných zábav, prevádzkovaním bufetu, prenajímaním autobusu a pod.

Ďalší rozkvet bol zaznamenaný v roku 1984, kedy bolo ukončené zatravnovanie, zaviedla sa termálna voda na kúpalisko, mužstvo dospelých vyhralo okresnú majstrovskú súťaž. Zmena politického systému priniesla pokles, respektíve zrušenie štátnej dotácie, následkom čoho sa športové organizácie dostali do veľmi ťažkej hospodárskej situácie nielen v našej obci, ale i po celom Slovensku. U nás situáciu sťažovali i vnútorné rozpory vedenia, ktoré viedli k odstúpeniu predsedu László Szabóa v júni 1992.

Štafetu po ňom preberá Tibor Bresztó, ktorý sa vedúcej

pozície po krátkom čase vzdáva. Z bývalých 400 členov postupne ubúda. Na januárovej výročnej schôdzi, ktorej cieľom bolo zostaviť nové vedenie, zaznamenali len pár tuctov skálnych členov. Valné zhromaždenie síce schválilo pôvodný názov **Tvrdošovský športový klub (TSC)**, ale vedenia a z neho vyplývajúcej zodpovednosti sa ujať nechcel nikto.

Trénovanie mužstiev prevzali bývalí futbalisti, organizovanie športových podujatí prevzalo niekoľko nadšencov spolu s pracovníkmi obecného úradu.

Posledný rozmach bol zaznamenaný na prelome tisícročia a viaže sa s menom Zoltána Ágha. Bol to on, čo priviedol mužstvo k víťazstvu a podarilo sa mu vytvoriť aj tábor oduševnených fanúšikov, ktorí na do-

mácej pôde i zápasoch mimo obce povzbudzovali našich futbalistov. V tomto období došlo k obnoveniu činnosti stolnotenisov. Od roku 2011 funkciu vedúceho vykonáva Tomáš Kovács, ktorý v súčasnosti spolupracuje s úzkym okruhom ľudí.

Vážení čitatelia!

Po tomto krátkom prehľade, v ktorom som sa snažil poukázať predovšetkým na fungovanie a finančné zabezpečenie športového klubu za uplynulých 90 rokov sa vynára otázka, či vôbec Tvrdošovský športový klub bude môcť toto výročie osláviť s hrdosťou. Určite mi dáte za pravdu, že to bude možné, ale iba vtedy, ak sa spoja športovci – vedenie - priatelia športu a vložia sa do spoločného diela s nezlomnou vôľou a odhodlaním.

Mihály Bara,
podpredseda Tvrdošovského
športového klubu
preložila:
PaedDr. Judita Juhászová

ROZPIS ZÁPASOV „A“ MUŽSTVA TVRDOŠOVCE

Dátum	Odchod autobusu	Začiatok	Zápasy
10.03. 2013	12.30	14.30	Svätý Peter - Tvrdošovce
17.03. 2013		15.00	Tvrdošovce - Zlatná
24.03. 2013	13.30	15.00	Podhajska - Tvrdošovce
31.03. 2013	13.00	15.00	Kozárovce - Tvrdošovce
07.04. 2013		15.30	Tvrdošovce - Kalná
13.04. 2013	13.30	15.30	Marcelová - Tvrdošovce
21.04. 2013		16.00	Tvrdošovce - Čaka
28.04. 2013	8.30	10.30	Tlmače - Tvrdošovce
12.05. 2013	15.15	16.30	Bešeňov - Tvrdošovce
19.05. 2013		17.00	Tvrdošovce - Nesvady
26.05. 2013	15.30	17.00	Bánov - Tvrdošovce
02.06. 2013		17.00	Tvrdošovce - Hurbanovo
09.06. 2013	15.30	17.00	Dolný Ohaj - Tvrdošovce
16.06. 2013		17.00	Tvrdošovce - Komjatice

s výstavbou športového centra v záhrade vtedajšieho statkára Pála Juhásza. Nové ihrisko s tribúnou odovzdali v roku 1954, postupne sa v rokoch 1954-1957 pristavalo kúpalisko. Do stavby prispel každý občan svojou troškou. Boli také víkendy, že na športovom areáli pracovalo 200 ľudí. V tom období vzniklo aj stolnotenisové družstvo. Členmi boli: Ondrej Rosko (Pucul), Alexander Borbély (Mancsos), Vojtech Brokeš, Alexander Balogh (Totyi), Karol Birkus, František Sztrecsko. V týchto rokoch sa o úspešné športovo-kultúrne podujatia starala mnohopočetná organizačná garnitúra. Túto skutočnosť dokumentuje tablo z roku 1958/59, kde popri 16-ich futbalistoch je prítomných 19 organizátorov.

Na začiatku 60.-ych rokov záštitu nad športom prevzalo poľnohospodárske družstvo, preto vznikol nový názov – TJ Družstevník Tvrdošovce.

Nasledujúcich 20 rokov patrilo medzi najúspešnejšie obdobie v histórii športového klubu. Vedúce predstaven-

VÝZVA!

Obec Tvrdošovce prosí o spoluprácu občanov, ktorí vlastnia dokumenty, alebo významné fotografie, predmety týkajúce sa športu v Tvrdošovciach od založenia až po súčasnosť, aby ich dočasne prepožičali obci. Poslúžia ako možný materiál pre výstavu, ktorá bude realizovaná k 90. výročiu založenia športového klubu.

Za spoluprácu ďakujeme.

JARNÉ DEKORÁCIE Z KARTÓNU NA VAJÍČKA

V domácnosti sa skutočne dá využiť všetko, čo by po využití alebo spotrebovaní mohlo skončiť v smetnom koši. Originálny je aj nápad, ako využiť kartón od vajčiek, ktorých pri veľkonočnom vypekaní a vyváraní skončí v odpadkovom koši naraz rovno niekoľko.

Tak isto môžete využiť aj škrupiny z vajčiek. Len sa na to pozrite.

Stačí nakúpiť niekoľko kvetiniek vo farbe, ktorú máte radi, alebo do škrupín nasejete semienka trávy. Kartón zafarbíte farbou, ktorá sa najlepšie hodí do vášho interiéru.

No a ak nechcete použiť škrupiny, dobre vám poslúžia aj poldecové poháriky. Dbajte však na to, aby mali jednotný tvar.

VEĽKONOČNÉ VENCE

Orechovo-kávový zákusok

Suroviny:

Cesto:

- 5 ks vajce
- 5 PL kryštálového cukru
- 5 PL polohrubej múky
- 1 balíček kypriaceho prášku
- 1 PL kakaa
- 1 PL orechov

Krém:

- 250 g mleté orechy
- 150 g práškového cukru
- 500 ml káva
- 250 g masla
- rum
- piškóty
- čokoládová poleva

Postup receptu:

• **Cesto:** Žĺtky s cukrom vymiešame dopenista, pridáme preosiatu múku s kypriacim práškom, kakao, pomleté orechy a tuhý sneh z bielkov. Vypracujeme cesto, ktoré vylejeme na vymastený, múkou vysypaný plech a upečieme. Upečené cesto necháme vychladnúť.

• **Krém:** Pomleté orechy zmiešame s práškovým cukrom a zalejeme takým množstvom kávy, aby vznikla hustá zmes. Zmäknuté maslo vymiešame do hladka, spojíme s orechovou hmotou a vypracujeme krém. Vychladnuté cesto pokvapkáme rumom a natrieme polovicou orechového krému.

• Piškóty namáčame do vychladnutej kávy a poukladáme na krémovú vrstvu. Na piškóty navrstvíme zvyšok krému. Zákusok necháme mierne stuhnúť, potom ho potrieme čokoládovou polevou.

ZÁBAVA

Stránku pripravila:
PaedDr. Monika Vanyová

Skúška dôvtipu

1. Pozerám sa na niekoho fotografiu. Uhádnite, kto je na nej odfotený, ak nemám žiadnych súrodencov a otec toho muža na fotografii je syn môjho otca.
2. Neďaleko od brehu kotví loď. Tá má rebrík (začínajúci aj končiaci priečku), ktorého spodná priečka sa dotýka vody. Vzdialenosť medzi jednotlivými priečkami je 20 cm a dĺžka rebríka je 180 cm. Príliv vody zdvíha vodu rýchlosťou 15 cm za hodinu. Za aký dlhý čas bude voda na tretej priečke zhora.
3. Jedno dievča, ktoré sa učilo šoférovať, išlo v jednosmernej ulici opačným smerom, ale neporušilo žiaden právny predpis. Prečo?
4. Čo sa vyskytuje raz v každej minúte, dvakrát v každom momente, ale ani raz v roku.
5. Malému chlapcovi spadla do úzkej hlbokéj rúry pingpongová loptička. Rúra bola len o niečo širšia ako loptička, teda rukou ju vytiahnuť nemohol. Čo by ste mu poradili aby dostal túto loptičku von (bez jej poškodenia)?

INDÍCIE

Vašou úlohou je nájsť slová, ku ktorým vedú indície. Napríklad k indiciám: včela, lyže, sviečka, figurína, patrí slovo VOSK, lebo vosk sa spája so všetkými slovami.

1. stolička, píla, čas, bobor
2. kniha, pošta, strom, pero
3. počítač, železnica, volejbal, rybár
4. hrniec, zajac, ihla, pieseň
5. minca, strom, kráľ, Švédsko

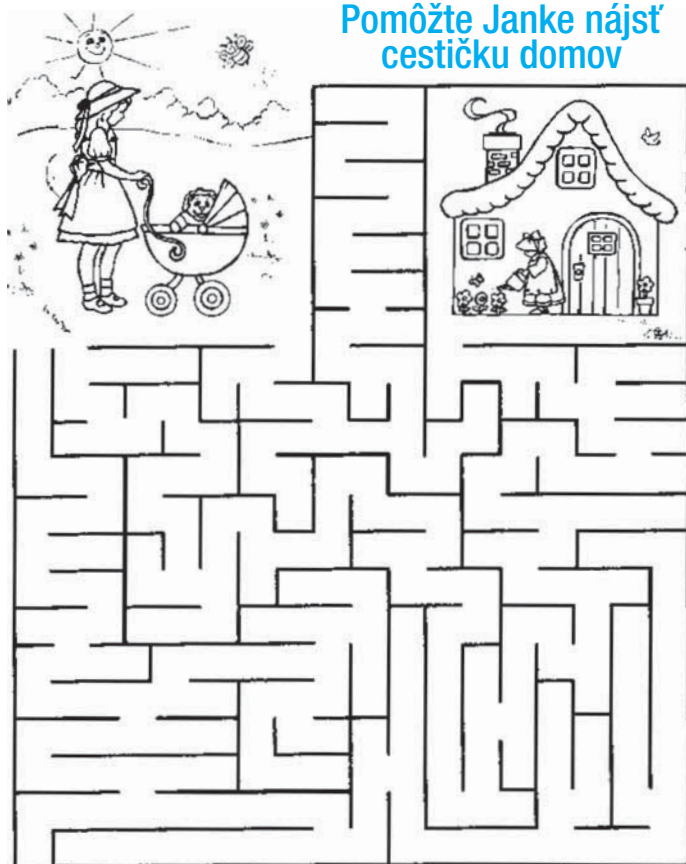

Slovenské príslovia odborne:

1. Pri poklese produktivity na nulu sa prejaví totálny nedostatok okrúhleho pečiva spôsobujúce obezitu obyvateľstva.
2. Poznatky získané v predadolescentnom veku sú adekvátne poznatkom získaným náhodne vo veku seniorskom.
3. Informačný obsah mechanického vlnenia vychádzajúceho z orálneho otvoru humanoidnej bytosti a postupujúceho smerom k súvislému porastu vyšších drevín sa nezmení ani pri následnej zmene smerového vektora na vektor opačný.

Pomôžte Janke nájsť
cestičku domov

DOPLŇTE ČÍSLA:

	-	3	=	17
-		+		-
4	+	3	=	
=		=		=
	-		=	

	-		+		9
-		+		X	
	+		+		21
/		X		+	
	X		+		17
-1		55		33	

	-		X		-11
+		-		-	
	X		+		43
X		/		-	
	+		-		3
67		2		-6	

RIEŠENIA

Skúška dôvtipu:

1. Na fotografii je môj syn.
2. Ak sa dvíha hladina vody, potom sa spolu s hladinou dvíha aj loď. Takže voda bude stále na prvej priečke rebríka.
3. Išla peši.

4. Písmeno m.

5. Do rúry treba naliať vodu. Na jej hladine bude loptička plávať.

Indície:

zub, list, sieť, ucho, koruna

Slovenské príslovia odborne:

Bez práce nie sú koláče.
Čo sa za mladi naučíš, na starobu akoby si našiel.
Ako sa do hory volá, tak sa z hory ozýva.